

Bibliografia PZ 2-2017

Janusz Józef W c, Reforma polityki imigracyjnej, kontroli granic zewn trznych oraz polityki azylowej Unii Europejskiej w dobie kryzysu migracyjnego

I. róde

Bundesamt für Migration und Flüchtlinge. Aktuelle Zahlen zu Asyl, Berlin 2016.

Bundesamt für Migration und Flüchtlinge. Erst-, Folge-, Zweitanträge, 1. August 2016, <http://www.bamf.de>.

Bundesamt für Migration und Flüchtlinge. Migrationsbericht 2015, 14. Dezember 2016, <http://www.bamf.de>.

Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1313/2013/UE z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie unijnego Mechanizmu Ochrony Ludno ci, Dziennik Urz dowy Unii Europejskiej L, 2013, nr 347.

Decyzja Rady (UE) 2015/1523 z dnia 14 wrze nia 2015 r. ustanawiaj ca rodki tymczasowe w obszarze ochrony mi dzynarodowej na rzecz Wch i Grecji, Dziennik Urz dowy Unii Europejskiej L, 2015, nr 239.

Decyzja Rady (UE) 2015/1601 z dnia 22 wrze nia 2015 r. ustanawiaj ca rodki tymczasowe w obszarze ochrony mi dzynarodowej na rzecz Wch i Grecji, Dziennik Urz dowy Unii Europejskiej L, 2015, nr 248.

Decyzja Rady (UE) 2015/1601 z dnia 22 wrze nia 2015 r. ustanawiaj ca rodki tymczasowe w obszarze ochrony mi dzynarodowej na rzecz Wch i Grecji, Dziennik Urz dowy Unii Europejskiej L, 2015, nr 248.

Decyzja Rady (UE) 2016/1754 z dnia 29 wrze nia 2016 r. zmieniaj ca decyzj (UE) 2015/1601 ustanawiaj c rodki w obszarze ochrony mi dzynarodowej na rzecz Wch i Grecji, Dziennik Urz dowy Unii Europejskiej L, 2016, nr 268.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/801 z dnia 11 maja 2016 r. w sprawie warunków wjazdu i pobytu obywateli pa stw trzecich w celu prowadzenia bada naukowych, odbycia studiów, szkole , udzia w wolontariacie, programach wymiany m dzie y szkolnej lub projektach edukacyjnych oraz podj cia pracy w charakterze *au pair* (wersja przekszta onna), Dziennik Urz dowy Unii Europejskiej L, 2016, nr 132.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/115/WE z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie wspólnych norm i procedur stosowanych przez pa stwa cz enkowskie w odniesieniu do

powrotów nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich, Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L, 2008, nr 348.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/52/WE z dnia 18 czerwca 2009 r. przewidująca minimalne normy w odniesieniu do kar i środków stosowanych wobec pracodawców zatrudniających nielegalnie przebywających obywateli krajów trzecich, Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L, 2009, nr 168.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/95/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie norm dotyczących kwalifikowania obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców jako beneficjentów ochrony międzynarodowej, jednolitego statusu uchodźców lub osób kwalifikujących się do otrzymania ochrony uzupełniającej oraz zakresu udzielanej ochrony (wersja przekształcona), Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L, 2011, nr 337.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/98/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie procedury jednego wniosku o jedno zezwolenie dla obywateli państw trzecich na pobyt i pracę na terytorium państwa członkowskiego oraz w sprawie wspólnego zbioru praw dla pracowników z państw trzecich przebywających legalnie w państwie członkowskim, Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L, 2011, nr 343.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/32/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wspólnych procedur udzielania i cofania ochrony międzynarodowej (wersja przekształcona), Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L, 2013 nr 180.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/33/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie ustanowienia norm dotyczących przyjmowania wnioskodawców ubiegających się o ochronę międzynarodową (wersja przekształcona), Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L, 2013 nr 180.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/36/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie warunków wjazdu i pobytu obywateli państw trzecich w celu zatrudnienia w charakterze pracownika sezonowego, Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L, 2014, nr 94.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/66/UE z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie warunków wjazdu i pobytu obywateli państw trzecich w ramach przeniesienia wewnątrz przedsiębiorstwa, Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L, 2014, nr 157.

Dyrektywa Rady 2002/90/WE z dnia 28 listopada 2002 r. definiująca uciążliwość nielegalnego wjazdu, tranzytu i pobytu, Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L, 2002, nr 328.

Dyrektywa Rady 2003/86/WE z dnia 22 września 2003 r. w sprawie prawa do łączenia rodzin, Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L, 2003, nr 251.

- Dyrektywa Rady 2004/81/WE z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie dokumentu pobytowego wydawanego obywatelom państw trzecich, którzy są ofiarami handlu ludźmi lub wcześniej byli przedmiotem działań ułatwiających nielegalną imigrację, którzy współpracują z właściwymi organami, Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L, 2004, nr 261.
- Dyrektywa Rady 2009/50/WE z dnia 25 maja 2009 r. w sprawie warunków wjazdu i pobytu obywateli państw trzecich w celu podjęcia pracy w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji, Dziennik Urzędowy L, 2009, nr 155.
- Eurostat. Asylum and first time asylum applicants (í). Asylum applicant, op.cit., s. 1-2. Eurostat. Asylum and first time asylum applicants by citizenship, age and sex Annual aggregated data (rounded). First time applicant, <http://appsso.eurostat.ec.europa.eu>.
- Eurostat. Asylum and first time asylum applicants by citizenship, age and sex Annual aggregated data (rounded). Asylum applicant, <http://appsso.eurostat.ec.europa.eu>.
- FRONTEX. Risk Analysis for 2016, Warszawa 2016.
- Komisja Europejska. Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów. Europejski program w zakresie migracji, Bruksela, 13 maja 2015, COM(2015) 240 wersja ostateczna.
- Komisja Europejska. Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady. Plan działania UE w zakresie powrotów, Bruksela, 9 września 2015 r., COM(2015) 453 wersja ostateczna.
- Komisja Europejska. Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów. Unijny plan działania na rzecz zwalczania przemytu migrantów na lata 2015-2020, Bruksela, 27 maja 2015, COM(2015) 285 wersja ostateczna.
- Komisja Europejska. Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej i Rady. Zwiększenie bezpieczeństwa w mobilnym świecie: ulepszona wymiana informacji na rzecz walki z terroryzmem i wzmocnionych granic zewnętrznych, Bruksela, 14 września 2016 r., COM(2016) 6502 wersja ostateczna.
- Komisja Europejska. Komunikat prasowy, Bruksela, 12 kwietnia 2017 r., IP/17/908, s. 1-2.
- Komisja Europejska. Komunikat prasowy, Bruksela, 2 marca 2017 r., IP/17/348.
- Komisja Europejska. Komunikat prasowy, Bruksela, 2 marca 2017 r., IP/17/348.
- Komisja Europejska. Kryzys związany z uchodźcami: zdecydowane działania Komisji Europejskiej: pytania i odpowiedzi, Strasburg, 9 września 2015 r., http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-15-5597.
- Komisja Europejska. Solidarność europejska. System relokacji uchodźców, <https://ec.europa.eu>, s. 1.

Komisja Europejska. Sprawozdanie Komisji dla Parlamentu Europejskiego i Rady. Sprawozdanie roczne dotyczące polityki Unii Europejskiej w zakresie pomocy humanitarnej i ochrony ludności oraz wdrażania tej polityki w 2015 r., Bruksela, 1 grudnia 2016 r. COM(2016) 751 wersja ostateczna.

Komisja Europejska a kryzys uchodźczy, Bruksela 2016.

Komisja Europejska. Wniosek. Decyzja Rady wprowadzająca środki przejściowe w dziedzinie ochrony międzynarodowej na korzyść Włoch i Grecji, Bruksela, 27 maja 2015 r. COM(2015) wersja ostateczna 286 Komisja Europejska. Zalecenie Komisji z dnia 8 czerwca 2015 r. dotyczące europejskiego programu przesiedleń, Bruksela, 8 czerwca 2015 r., COM(2015) wersja ostateczna.

Komisja Europejska. Wniosek. Decyzja Rady wprowadzająca środki przejściowe w dziedzinie ochrony międzynarodowej na korzyść Włoch, Grecji i Węgier, Bruksela, 9 września 2015 r. COM(2015) 451 wersja ostateczna.

Komisja Europejska. Wniosek. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ustanowienia norm dotyczących przyjmowania osób ubiegających się o ochronę międzynarodową (wersja przekształcona), Bruksela, 13 lipca 2016 r., COM(2016) 465 wersja ostateczna.

Komisja Europejska. Wniosek. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiające unijny wspólny wykaz bezpiecznych krajów pochodzenia do celów dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/32/UE w sprawie wspólnych procedur udzielania i cofania ochrony międzynarodowej, oraz zmieniające dyrektywę 2013/32 UE, Bruksela, 9 września 2015 r. COM(2015) 452 wersja ostateczna.

Komisja Europejska. Wniosek. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiające kryzysowy mechanizm relokacji i zmieniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 604/2013 z dnia 23 czerwca 2013 r. w sprawie ustanowienia kryteriów i mechanizmów ustalania państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej z jednego w jednym z państw członkowskich przez obywatela państwa trzeciego lub bezpaństwowca, Bruksela, 9 września 2015 r. COM(2015) 450 wersja ostateczna.

Komisja Europejska. Wniosek. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej oraz uchylające rozporządzenie (WE) nr 2007/2004, rozporządzenie (WE) nr 863/2007 i decyzję Rady 2005/267/WE, Strasburg, 15 grudnia 2015 r., COM(2015) 671 wersja ostateczna.

Komisja Europejska. Wniosek. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ustanowienia kryteriów i mechanizmów ustalania państwa członkowskiego odpowiedzialnego

za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej z którego w jednym z państw członkowskich przez obywatela państwa trzeciego lub bezpaństwowca (wersja przekształcona), Bruksela, 4 maja 2016 r., COM(2016) 270 wersja ostateczna.

Komisja Europejska. Wniosek. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ustanowienia systemu *EURODAC* do porównywania odcisków palców w celu skutecznego stosowania [rozporządzenia (UE) nr 604/2013 w sprawie ustanowienia kryteriów i mechanizmów ustalania państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej z którego w jednym z państw członkowskich przez obywatela państwa trzeciego lub bezpaństwowca] na potrzeby identyfikowania nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców oraz w sprawie występowania o porównanie z danymi *EURODAC* przez organa ścigania państw członkowskich i *Europol* na potrzeby ochrony porządku publicznego (wersja przekształcona), Bruksela, 4 maja 2016 r., COM(2016) 272 wersja ostateczna.

Komisja Europejska. Wniosek. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Agencji Unii Europejskiej ds. Azylu i uchylające rozporządzenie (UE) nr 439/2010, Bruksela, 4 maja 2016 r., COM(2016) 271 wersja ostateczna.

Komisja Europejska. Wniosek. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiające wspólne procedury ubiegania się o ochronę międzynarodową w Unii i uchylające dyrektywę 2013/32/UE, Bruksela, 13 lipca 2016 r., COM(2016) 467 wersja ostateczna.

Komisja Europejska. Wniosek. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie norm dotyczących kwalifikowania obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców jako osób korzystających z ochrony międzynarodowej, jednolitego statusu uchodźców lub osób kwalifikujących się do otrzymania ochrony uzupełniającej oraz zakresu udzielanej ochrony oraz zmieniające dyrektywę Rady 2003/109/WE z dnia 25 listopada 2003 r. dotyczącą statusu obywateli państw trzecich będących rezydentami długoterminowymi, Bruksela, 13 lipca 2016 r., COM(2016) 466 wersja ostateczna.

Komisja Europejska. Wniosek. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiające unijne ramy przemieszania i zmieniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 516/2014, Bruksela, 13 lipca 2016 r., COM(2016) 468 wersja ostateczna.

Kryzys migracyjny wciąż bez rozwiązania, Euractiv, 19 października 2015 r.

Kryzys migracyjny. 2016 r. najtragiczniejszy. Zginęło ponad 3,7 tys. osób, PAP, 25 października 2016 r.

Nadzwyczajne posiedzenie Rady Europejskiej w dniu 24 kwietnia 2015 r. O wiadczenie, Bruksela, 23 kwietnia 2015 r., EUCO 18/15.

Obecny kryzys migracyjny, uchodzczy.info.

O wiadczenie szefów pa stw i rz dów UE, 7 marca 2016 r., <http://www.consilium.europa.eu>.

O wiadczenie UE-Turcja, Bruksela, 18 marca 2016 r., <http://www.consilium.europa.eu>.

Podr cznik europejskiego prawa dotycz tego azylu, granic i migracji, Bruksela 2014.

Posiedzenie Rady Europejskiej w dniach 25-26 czerwca 2015 r. Konkluzje, Bruksela, 26 czerwca 2015 r., EUCO 22/15.

Posiedzenie Rady Europejskiej w dniu 15 pa dziernika 2015 r. Konkluzje, Bruksela, 16 pa dziernika 2015 r., EUCO 26/15.

Procedura 2015/0208/COD, <http://eur-lex.europa.eu>, s. 1-2 (dost p 3 marca 2017 r.).

Procedura 2015/0211/COD, <http://eur-lex.europa.eu>, s. 1-2 (dost p 3 marca 2017 r.).

Procedura 2015/0310/COD, <http://eur-lex.europa.eu>, s. 1-2 (dost p 3 marca 2017 r.).

Procedura 2016/0131/COD, <http://eur-lex.europa.eu>, s. 1-2 (dost p 3 marca 2017 r.).

Procedura 2016/0132/COD, <http://eur-lex.europa.eu>, s. 1-2 (dost p 3 marca 2017 r.).

Procedura 2016/0133/COD, <http://eur-lex.europa.eu>, s. 1-2 (dost p 3 marca 2017 r.).

Procedura 2016/0222/COD, <http://eur-lex.europa.eu>, s. 1-2 (dost p 3 marca 2017 r.).

Procedura 2016/0223/COD, <http://eur-lex.europa.eu>, s. 1-2 (dost p 3 marca 2017 r.).

Procedura 2016/0224/COD, <http://eur-lex.europa.eu>, s. 1-2 (dost p 3 marca 2017 r.).

Procedura 2016/0225/COD, <http://eur-lex.europa.eu>, s. 1-2 (dost p 3 marca 2017 r.).

Rada Europejska. Nieformalny szczyt szefów pa stw i rz dów (23 wrze nia 2015 r.). O wiadczenie, Bruksela, 24 wrze nia 2015 r., O wiadczenia i wyst pienia, nr 673/15.

Rada Europejska. Program sztokholmski ó Otwarta i bezpieczna Europa dla dobra i ochrony obywateli, Dziennik Urz dowy Unii Europejskiej C, 2010, nr 115, s. 1-38. Rada Europejska. Program haski: Wzmacnianie wolno ci, bezpiecze stwa i sprawiedliwo ci w Unii Europejskiej, Dziennik Urz dowy Unii Europejskiej C, 2005, nr 53.

Rada Unii Europejskiej. Konkluzje przedstawicieli rz dów pa stw cz 6nkowskich zebranych w Radzie w sprawie przesiedlenia ó za pomoc wielostronnych i krajowych systemów ó 20 000 osób w sposób oczywisty wymagaj cych ochrony mi dzynarodowej, Bruksela, 22 lipca 2015, 11130/15.

Rada Unii Europejskiej. Rezolucja przedstawicieli rz dów pa stw cz 6nkowskich zebranych w Radzie w sprawie relokacji z Grecji i W 6ch 40 000 osób w sposób oczywisty wymagaj cych ochrony mi dzynarodowej, Bruksela, 22 lipca 2015, 11131/15.

Rada Unii Europejskiej. Sekretariat Generalny. Unijne operacje na Morzu rodziennym 2016, <http://www.consilium.europa.eu>.

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1624 z dnia 14 września 2016 r. w sprawie Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej oraz zmieniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/399 i uchylające rozporządzenie (WE) nr 863/2007, rozporządzenie (WE) nr 2007/2004 i decyzję Rady 2005/267/WE, Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L, 2016, 251.

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 603/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie ustanowienia systemu *EURODAC* do porównywania odcisków palców w celu skutecznego stosowania rozporządzenia (UE) nr 604/2013 w sprawie ustanowienia kryteriów i mechanizmów ustalania państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej zbiegłego w jednym z państw członkowskich przez obywatela państwa trzeciego lub bezpaństwowca oraz w sprawie występowania o porównanie z danymi *EURODAC* przez organy ścigania państw członkowskich i *Europol* na potrzeby ochrony porządku publicznego, oraz zmieniające rozporządzenie (UE) nr 1077/2011 ustanawiające Europejską Agencję ds. Zarządzania Operacyjnego Wielkoskalowymi Systemami Informatycznymi w Przestrzeni Wolności, Bezpieczeństwa i Sprawiedliwości (wersja przekształcona), Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L, 2013 nr 180.

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 604/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie ustanowienia kryteriów i mechanizmów ustalania państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, zbiegłego w jednym z państw członkowskich przez obywatela państwa trzeciego lub bezpaństwowca (wersja przekształcona), Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L, 2013 nr 180.

Traktat z Lizbony, zmieniający traktat o Unii Europejskiej i traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, podpisany w Lizbonie 13 grudnia 2007 r. (teksty skonsolidowane) (dalej: Traktat z Lizbony), Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej C, 2010, nr 83.

Valletta Summit on Migration, 11-12 November 2015. Action Plan, Valletta, 12 November 2015.

Wspólny europejski system azylowy do końca 2012 r., <http://www.unhcr-centraleurope.org/pl/>.

Zalecenie Komisji z dnia 1 października 2015 r. ustanawiające wspólny szkodnik dotyczący powrotów przeznaczony do stosowania przez właściwe organy państw członkowskich wykonujące zadania związane z powrotami, Bruksela, 1 października 2015 r. COM(2015) 6250 wersja ostateczna.

II. Monografie

W c J.J., *Pierwsza polska prezydencja w Unii Europejskiej. Uwarunkowania ó Procesy decyzyjne ó Osi gni cia i niepowodzenia*, Kraków 2012.

W c J.J., *Powstanie i rozwój przestrzeni wolno ci, bezpiecze stwa i sprawiedliwo ci w ramach Unii Europejskiej (1997-2004)*, w: W. Bernacki, A. Walaszek (red.), *Amerykomania*, Kraków 2012.

W c J.J., *Spór o kształ ustrojowy Wspólnot Europejskich i Unii Europejskiej 1950-2010. Mi dzy ide ponadnarodowo ci a współprac mi dzyrz dow . Analiza politologiczna*, Kraków 2012.

III. Artykuł

Adamczyk A., *Kryzys migracyjny w UE i sposoby jego rozwi zania*, *Przeł d Politologiczny* 2016, nr 3.

Angela Merkel broni decyzji o otwarciu granicy dla uchod ców z Syrii, 12 wrze nia 2015, wiadomosci.onet.pl.

Angela Merkel czyli o zwyci stwie postpolityki, 21 pa dziernika 2015, wiadomosci.onet.pl.

Bundesamt für Migration und Flüchtlinge. Erst-, Folge-, Zweitanträge, 1. August 2016, <http://www.bamf.de>.

Czy Niemcy zmusz Polsk do przyj cia 100 ty si cy uchod ców?, 24 sierpnia 2015 r., <http://www.defence24.pl/>.

Dobrowolska-Polak J., *Niemieckie przewodnictwo w Unii Europejskiej w procesie zarz dzania kryzysem migracyjnym*, *Przeł d Zachodni* 2016, nr 3.

Gajewska E. *Polska i Frontex podpisały umow w sprawie siedziby agencji w Warszawie*, <https://www.trazgraniczna.pl>.

Koszel B., *Unia Europejska, Niemcy i problem uchod ców (2014-2016)*, *Rocznik Integracji Europejskiej* 2016, nr 10.

Kugiel P., *Rola pomocy rozwojowej w rozwi zywaniu kryzysu uchod czego*, *Biuletyn PISM* 14 grudnia 2016 r., nr 89.

Lesiewicz E., *Strefa Schengen w dobie kryzysu imigracyjnego*, *Przeł d Politologiczny* 2016, nr 4.

Miller L., *Merkel jest najwi kszym szkodnikiem Europy*, 15 listopada 2015 r. <https://pl.sputniknews.com/polityka>.

Niemieckie media: Merkel przyznaje si do b€ du w sprawie uchod ców, <http://www.newsweek.pl>.

PO i PiS jednym gŁsem w sprawie imigrantów. Decyzje dopiero po wyborach, 1 wrze nia 2015 r., <http://www.gazetaprawna.pl/>.

Potyrał A., *Pozamilitarne aspekty bezpiecze stwa mi dzynarodowego - kryzys migracyjny 2015-2016*, *Przeł d Strategiczny* 2016, nr 9.

Tendera-Waszczuk H., *Kryzys migracyjny zagrożeniem dla realizacji projektu zjednoczonej Europy*,
ŹKrakowskie Studia Mi dzynarodoweö 2016, nr 3.

Trauner F., *Wie sollen Flüchtlinge in Europa verteilt werden? Der Streit um einen
Paradigmenwechsel in der EU-Asylpolitik*, ŹIntegrationö 2016, H. 2.

**Anita Adamczyk, Solidarno europejska a relokacja osób wymagaj cych ochrony
mi dzynarodowej**

Adamczyk A., *Kryzys imigracyjny w UE i sposoby jego rozwi zania*, „Przeł d Politologicznyö
2016, nr 3.

*Annex 1 to the Communication from the Commission to the European Parliament, the European
Council and the Council. Eighth report on relocation and resettlement*, Brussels, 8.12.2016,
[https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/
european-
agenda-migration/proposal-implementation-package/docs/20161208/eighth_report
_on_relocation_and_resettlement_-_annex_1_en.pdf](https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/european-agenda-migration/proposal-implementation-package/docs/20161208/eighth_report_on_relocation_and_resettlement_-_annex_1_en.pdf).

*Annex 2 to the Communication from the Commission to the European Parliament, the European
Council and the Council. Eighth report on relocation and resettlement*, Brussels, 8.12.2016,
[https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/
european-
agenda-migration/proposal-implementation-package/docs/20161208/eighth_report
_on_relocation_and_resettlement_-_annex_2_en.pdf](https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/european-agenda-migration/proposal-implementation-package/docs/20161208/eighth_report_on_relocation_and_resettlement_-_annex_2_en.pdf).

Błaszczak: Grupa Wyszehradzka przeciw mechanizmowi relokacji, 21.11.2016,
[http://www.rp.pl/Uchodzczy/161129840-Blaszczak-Grupa-Wyszehradzka-przeciw-mechaniz-
mowi-relokacji.html#ap-1](http://www.rp.pl/Uchodzczy/161129840-Blaszczak-Grupa-Wyszehradzka-przeciw-mechaniz-mowi-relokacji.html#ap-1).

Boisson de Chazournes L., *Responsibility to Protect: Reflecting Solidarity?*, w: R. Wolfrum, Ch.
Kojima (eds.), *Solidarity: A Structural Principle of Interational Law*, Heidelberg 2010.

*Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council and the
Council. Eighth report on relocation and resettlement*, Brussels, 8.12.2016,
[https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/european-
agenda-migration/proposal-implementation-package/docs/20161208/eighth_report_
on_relocation_and_resettlement_en.pdf](https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/european-agenda-migration/proposal-implementation-package/docs/20161208/eighth_report_on_relocation_and_resettlement_en.pdf).

*Decyzja Rady (UE) 2015/1523 z dnia 14 wrze nia 2015 roku ustanawiaj ca rodki tymczasowe w
obszarze ochrony mi dzynarodowej na rzecz Włoch i Grecji*, Dz. U. UE L 2015.239.146.

- Decyzja Rady (UE) 2015/1601 z dnia 22 września 2015 roku ustanawiająca środki tymczasowe w obszarze ochrony mi dzynarodowej na rzecz Włoch i Grecji*, Dz. U. UE L 2015.248.80.
- Decyzja Rady ustanawiająca środki tymczasowe w obszarze ochrony mi dzynarodowej na rzecz Szwecji zgodnie z art. 9 decyzji Rady (UE) 2015/1523 oraz art. 9 decyzji Rady (UE) 2015/1601 ustanawiającej środki tymczasowe w obszarze ochrony mi dzynarodowej na rzecz Włoch i Grecji*, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX%3A52015PC0677>.
- Decyzja Rady wprowadzająca środki tymczasowe w dziedzinie ochrony mi dzynarodowej na rzecz Włoch*, Giza W., *Uzasadnienie idei solidaryzmu społecznego w koncepcji Leopolda Caro*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie” 2015, nr 12.
- Grecji i Węgier*, Bruksela 9.09.2015, <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2015/PL/1-2015-451-PL-F1-1.PDF>.
- Decyzja wykonawcza Rady (UE) 2016/408 z dnia 10 marca 2016 roku w sprawie tymczasowego zawieszenia relokacji 30% wnioskodawców przydzielonych Austrii na mocy decyzji (UE) 2015/10601 ustanawiającej środki tymczasowe w obszarze ochrony mi dzynarodowej na rzecz Włoch i Grecji*, Dz. U. UE L 2016.74.36.
- Deklaracja Milenijna Narodów Zjednoczonych*. Dokument przetłumaczony przez Ośrodek Informacji ONZ w Warszawie czerwiec 2002.
- Deklaracja Schumana z dnia 9 maja 1950 roku*, https://europa.eu/european-union/about-eu/symbols/europe-day/schuman-declaration_pl.
- Gierycz M., *Chrześcijaństwo i Unia Europejska. Rola religii w procesie integracji europejskiej*, Kraków-Warszawa 2008.
- Jomma F., *Społeczno-ekonomiczne i polityczne przyczyny uchodźstwa do Europy na przykładzie wybranych państw Bliskiego Wschodu*, w: F. Jomma, A. Linka (red.), *Polska i Europa wobec kryzysu imigracyjnego. W poszukiwaniu nowego rodzaju*, Szczecin 2016.
- Joint Foreign and Home Affairs Council: Ten point action plan on migration* (2015), Luxembourg, http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-4813_en.htm.
- Joint Statement of the Heads of Governments of the V4 Countries*, <http://www.visegradgroup.eu/calendar/2016/joint-statement-of-the-160919>.
- Kaleta K. J., *Dialektyka solidarności a państwo prawa*, „Filozofia Publiczna i Edukacja Demokratyczna” 2016, nr 1.
- Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej*, Dz. U. UE C. 2007.303.1.
- Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów. Europejski program w zakresie migracji* (2015), Bruksela

13.05.2015r., http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/european-agenda-migration/background-information/docs/communication_on_the_european_agenda_on_migration_pl.pdf.

Makowski P. A., *Zasada mi dzynarodowej solidarno ci w nauczaniu Jana Pawła II do dyplomatów*, „Teologia i Moralno 2015, nr 2.

Mediterranean Migrant Arrivals Top 363,348 in 2016, <http://www.iom.int/news/mediterranean-migrant-arrivals-top-363348-2016-deaths-sea-5079>

Mik C., *Solidarno w prawie Unii Europejskiej. Podstawowe problemy teoretyczne*, w: C. Mik (red.), *Solidarno jako zasada dziaania Unii Europejskiej*, Toru 2009.

Morawska E. H., *Zasada solidarno ci w Karcie Praw Podstawowych Unii Europejskiej*, w: C. Mik (red.), *Solidarno jako zasada dziaania Unii Europejskiej*, Toru 2009.

Mr, *UE podzielona w sprawie reformy polityki migracyjnej*, 18.11.2016, [http://www.polsatnews.pl/wiadomosc/2016-11-18/ue-podzielona-w-sprawie-reformy-polityki-migracyjnej/\(data wej cia na stron 19.04.2017\)](http://www.polsatnews.pl/wiadomosc/2016-11-18/ue-podzielona-w-sprawie-reformy-polityki-migracyjnej/(data wej cia na stron 19.04.2017)).

Nadzwyczajne posiedzenie Rady Europejskiej (2015), <http://www.consilium.europa.eu/pl/press/press-releases/2015/04/23-special-euco-statement/>.

Outcome of the Council Meeting. 3405th Council meeting Justice and Home Affairs, Brussels, 20 July 2015, Council of the European Union 11097/15.

Potyra A., *W poszukiwaniu solidarno ci. Unia Europejska wobec kryzysu migracyjnego 2015*, „Przeł d Politologiczny 2015, nr 4.

Posiedzenie Rady Europejskiej (25 i 26 czerwiec 2015 r.) ó Konkluzje, Bruksela, 26 czerwiec 2015 r., s. 2, <http://www.consilium.europa.eu/pl/policies/migratory-pressures/history -migratory-pressures/>.

Post p w realizacji unijnego programu w zakresie migracji (2015), Bruksela 27.05.2015r., http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-5039_pl.htm.

Pu A., *Idea solidarno ci w systemie zasad konstytucyjnych*, „Gda skie Studia Prawnicze 2015, t. XXXIII.

Rada ds. Wymiaru Sprawiedliwo ci i Spraw Wewn trznych, Bruksela 20.07.2015r., <http://www.consilium.europa.eu/pl/meetings/jha/2015/07/20/>.

Radzi ska J., *Solidarno : definicja i konteksty*, „Etyka 2014, nr 48.

Sprawozdanie Komisji na temat post pów w ramach Europejskiego programu w zakresie migracji, Bruksela 9 listopada 2016, http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-3614_pl.htm.

Sprawozdania Komisji na temat post pów w ramach Europejskiego programu w zakresie migracji, Bruksela 8 grudnia 2016, http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-4281_pl.htm.

Traktat o Unii Europejskiej, Dz. U. WE C 1992.191.1.

Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (wersja skonsolidowana), Dz. U. UE C 2016.202.47.

Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Gospodarczą, **Błąd! Nieprawidłowy odsyłacz typu hipertącze..**

Traktat z Amsterdamu zmieniający Traktat o Unii Europejskiej, Traktaty ustanawiające Wspólnotę Europejską i niektóre związane z nimi akty, Amsterdam 2 października 1997, Dz. U. WE C 1997.340.1.

Traktat z Lizbony zmieniający Traktat o Unii Europejskiej i Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, Dz. U. UE C 2007.306.1.

Treaty establishing the European Coal and Steel Community (Paris, 18 April 1951), <http://www.cvce.eu/obj/en-11a21305-941e-49d7-a171-ed5be548cd58>.

UE podzielona w sprawie reformy polityki migracyjnej, 18.11.2016, <http://www.polsatnews.pl/wiadomosc/2016-11-18/ue-podzielona-w-sprawie-reformy-polityki-migracyjnej/>.

Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 roku o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, Dz. U. 2016, poz. 1836.

Weber M., *The concept of solidarity in the study of world politics: towards a critical theoretic understanding*, „Review of International Studies” 2007, nr 33.

Załącznik do Decyzji Rady (UE) 2015/1601 z dnia 22 września 2015 roku ustanawiająca środki tymczasowe w obszarze ochrony międzynarodowej na rzecz Węgier i Grecji, Dz. U. UE L 2015.248.80.

Załączniki towarzyszące wnioskowi dotyczącemu decyzji Rady wprowadzającej środki przejściowe w dziedzinie ochrony międzynarodowej na korzyść Węgier, Grecji i Włoch (2015), Bruksela 9.09.2015r., http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/european-agenda-migration/proposal-implementation-package/docs/proposal_for_council_decision_establishing_provisional_measures_in_the_area_of_international_protection_for_it_gr_and_hu_-_annexe_pl.pdf.

Anna Skolimowska, Oblicza kryzysu spójności Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa po traktacie z Lizbony

Bezpieczna Europa w lepszym świecie. Europejska strategia bezpieczeństwa, <http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cmsUpload/031208ESSIPL.pdf>.

Bretherton Ch., Vogler J., *The European Union as a Global Actor*, New York 2006.

- Communication from the Commission to the European Council: Europe In the World ó some practical proposals for greater coherence, effectiveness and visibility*, http://ec.europa.eu//_com06_278_en.pdf (30.10.2012).
- Crowe B., *Foreign Minister of Europe*, http://kms1.isn.ethz.ch/serviceengine//_singledocument/b2-9b5a-427e-872c-d8e10c3d06f8//_Ministers_Europe.pdf (25.09.2012).
- Czaputowicz J., *Rozwój instytucjonalny w ramach Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa*, w: J. Barcz (red.), *Przyszły Traktat Konstytucyjny. Zagadnienia prawno ó polityczne, instytucjonalne i proces decyzyjny w UE*, Warszawa 2004.
- Europe in the World ó Some Practical Proposals for Greater Coherence, Effectiveness and Visibility* (2006), Communication from the Commission to the European Council, Bruksela, 08.06.2006 COM(2006) 278 final.
- European Council Conclusions*, Bruksela, 19/20.12.2013, EUCO 217/13, <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-217-2013-INIT/en/pdf> (12.12.2015).
- Eyskens M., *War in the Gulf: Europe; Gulf fighting shatters Europeans' fragile unity*, *The New York Times* 25 January 1991.
- Jednolity Akt Europejski*, 28.02.1986, OJ L 169 of 29.06.1987.
- Gauttier P., *Horizontal Coherence and the External Competencies of the European Union*, *European Law Journal* 2004, nr 10, s. 23-41.
- Gebhard C., *Coherence*, w: Ch. Hill, M. Smith (red.), *International Relations and the European Union*, Oxford 2011, s. 101-0128.
- Gauttier P., *Horizontal Coherence and the External Competencies of the European Union*, *European Law Journal* 2004, nr 10.
- Grosse T. G., *O słaabo ci polityki zagranicznej Unii Europejskiej*, *Analizy Natoli skie* 2009, nr 8(40).
- Habermas J., *Legitimationsprobleme im Spätkapitalismus*, Frankfurt am Main 1973.
- Konkluzje Rady Europejskiej*, Bruksela 26.06.2015, EUCO 22/15, <https://europa.eu/globalstrategy/en/european-council-conclusions-june-2015> (23.01.2017).
- Manners I., *The Concept of Normative Power In World Politics*, *DIIS Brief* 2009, http://subweb.diis.dk/graphics/Publications/Briefs2009/B09_maj__Concept_Normative_Power_World_Politics.pdf (16.08.2014).
- Milczarek D., *Pozycja i rola Unii Europejskiej w stosunkach mi dzynarodowych. Wybrane aspekty teoretyczne*, Warszawa 2003.
- Nugent N., *The Government and Politics of the European Union*, Basingstoke 2006.

- Nuttall S., *Coherence and Consistency*, w: Ch. Hill, M. Smith (red.), *International Relations and the European Union*, Oxford 2005, s. 91-112.
- Roczne sprawozdanie Dyrektora PISM z realizacji planu działań w 2013 roku, https://www.pism.pl/files/?id_plik=17291 (23.01.2017).
- Shared Vision, Common Action: A Stronger Europe A Global Strategy for the European Union's Foreign And Security Policy*, https://eeas.europa.eu/top_stories/pdf/eugs_review_web.pdf (25.10.2016).
- Tietje Ch., *The Concept of Coherence in the Treaty on European Union and the Common Foreign and Security Policy*, *European Foreign Affairs Review* 1997, nr 2, s. 211-233.
- The EU in a changing global environment ó A more connected, contested and complex world*, Bruksela, 15.05.2015, 8956/15 LIMITE CSDP/PSDC 282, <http://www.statewatch.org/news/2015/may/eu-eeas-connected-world-8956-15.pdf> (23.01.2017).
- Tietje Ch., *The Concept of Coherence in the Treaty on European Union and the Common Foreign and Security Policy*, *European Foreign Affairs Review* 1997, nr 2, s. 211-233.
- Tocci N., *Towards an EU global strategy*, w: A. Missiroli, *Towards an EU global strategy. Background, process, references*, Paris 2015, s. 115-120.
- Spotkanie Rady Europejskiej w Laeken 14-15 grudnia 2001 r. Wnioski Prezydencji, <http://oide.sejm.gov.pl/oide/images/files/dokumenty/konkluzje/laeken200112.pdf> (13.10.2012).
- The EU in a changing global environment ó A more connected, contested and complex world*, Bruksela, 15.05.2015, 8956/15 LIMITE CSDP/PSDC 282, <http://www.statewatch.org/news/2015/may/eu-eeas-connected-world-8956-15.pdf> (23.01.2017).
- Traktat o Unii Europejskiej, Dz.U. C 191 z 29.7.1992.
- Wersja skonsolidowana Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej, Tytuł V, 2010/C 83/01.
- Wersje skonsolidowane Traktatu o Unii Europejskiej i Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2012:326:0001:0012:PL:PDF> (20.09.2012).
- Wojtaszczyk K.A., Nadolska J. (red.), *Kryzysy w procesie integracji europejskiej i sposoby ich przewycięcia*, Warszawa 2015.

Wouters J., Coppens D., De Meester B., *The European Union's External Relations after the Lisbon Treaty* w: S. Griller, J. Ziller (red.), *The Lisbon Treaty: EU Constitutionalism without a Constitutional Treaty?*, Wiede 2008, s. 1436203.

Wspólna wizja, wspólne działania: Silniejsza Europa Globalna strategia na rzecz polityki zagranicznej i bezpieczeństwa Unii Europejskiej, 28.06.2016.

Wspólny Komunikat Parlamentu Europejskiego i Rady *Budowanie zdolności na rzecz bezpieczeństwa i rozwoju - Umocnienie partnerom zapobiegania kryzysom i zarządzania nimi*, Strasburg, 28.04.2015, JOIN(2015) 17 final, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52015JC0017&from=EN> (23.01.2017).

Wspólny Komunikat Parlamentu Europejskiego i Rady *Budowanie zdolności na rzecz bezpieczeństwa i rozwoju - Umocnienie partnerom zapobiegania kryzysom i zarządzania nimi*, Strasburg, 28.04.2015, JOIN(2015) 17 final, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52015JC0017&from=EN> (23.01.2017).

Zieliński M., *Podstawy prawne udziału Unii Europejskiej w pracach innych organizacji międzynarodowych*, *Problemy Współczesnego Prawa Międzynarodowego, Europejskiego i Porównawczego* vol. XI, A.D. MMXIII, s. 20-30.

Zioba R., *Wspólna Polityka Zagraniczna i Bezpieczeństwo*, Warszawa 2007.

Uravski vel Grajewski P., *Wpływ kryzysu w strefie euro na Wspólną Politykę Zagraniczną i Bezpieczeństwo oraz Wspólną Politykę Bezpieczeństwa i Obrony Unii Europejskiej*, *Analizy Natolijskie* 2012, nr 5(57), s. 1-80.

Magdalena Szkudlarek, Znaczenie Turcji dla bezpieczeństwa Unii Europejskiej w kontekście kryzysu migracyjnego

Aydın Ç., *Suriyeliâden 15 bin dolara Photoshopyla sahte pasaport*, „Hürriyet” 2.01.2016.

Bartkiewicz A., *Fox News: Syryjski paszport za 200 dolarów*, „Rzeczpospolita” 12.12.2015.

Barınma merkezlerinde son durum, T.C. Bakanlık Afet ve Acil Durumu Yönetimi Bakanlık, „ <https://www.afad.gov.tr/TR/IcerikDetay1.aspx?IcerikID=848&ID=16> (21.11.2016).

Bakan Davutoğlu Almanya'da, „Hürriyet” 22.01.2016.

Bekir Bozdağ : *FETÖden tutuklanan 36 bin kişi var*, <http://www.haberturk.com/gundem/haber/1322042-bekir-bozdag-fetoden-tutuklanan-36-bin-kisi-var> (21.11.2016).

Chodubski A., *Metodologia jako szczególna wartość badań politologicznych*, *Studia Gdańskie* t. VI (2009), s. 95.

- Commission Staff Working Document. Turkey 2016 report*, Brussels 9.11.2016, SWD (2016) 366 final, http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2016/20161109_report_turkey.pdf (21.11.2016).
- Cumhurba kan, Erdo anđlan ABđye rest: Biz yolumuza, siz yolunuza* „Hürriyetö 6.05.2016.
- Cumhurba kan, Erdo anđn ç,k, ,na Rusya ve Çinđden yan,t geldi* „Cumhuriyetö 21.11.2016.
- Dobrowolska-Polak J., *Turcja, Unia Europejska i uchod cy. Porozumienia w sprawie zarz dzania kryzysem migracyjnym*, šBiuletyn Instytutu Zachodniego. Seria specjalna ó Uchod cy w Europieö nr 229/2016.
- EU-Turkey statement, 18 March 2016*, <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2016/03/18-eu-turkey-statement/> (12.05.2016).
- Eurostat News Release 44/2016 4.03.2016, *Asylum in the EU Member States*, <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/7203832/3-04032016-AP-EN.pdf> (6.04.2017).
- European Commission, *Asylum and migration. Glossary 3.0. A tool for better comparability produced by the European Migration Network. October 2014*, s. 188, https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/networks/european_migration_network/docs/emn-glossary-en-version.pdf (21.04.2017).
- Eurostat, *Asylum and first time asylum applicants by citizenship, age and sex. Annual aggregated data* (21.04.2017).
- First report on the progress made in the implementation of the EU-Turkey Statement*, Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council and the Council, COM (2016) 231 final, 20.04.2016, http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/european-agenda-migration/proposal-implementation-package/docs/20160420/report_implementation_eu-turkey_agreement_nr_01_en.pdf (22.11.2016).
- Frontex, *Risk analysis for 2016*, http://frontex.europa.eu/assets/Publications/Risk_Analysis/Annual_Risk_Analysis_2016.pdf (21.04.2017).
- Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów. Europejski program w zakresie migracji*, COM (2015) 240 final 13.05.2015, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52015DC0240&from=PL> (11.05.2016).
- Konwencja dotycz ca statusu uchod ców*, Dziennik Ustaw 1991, nr 119 poz. 515.

- Mahe S., *stanbulda mülteciler için sahte pasaport piyasası*, <http://www.al-monitor.com/pulse/tr/originals/2016/01/iraqi-refugees-fake-syrian-passports-asylum-europe.html#> (2.10.2015).
- Refugees/migrants Emergency Response ó Mediterranean*, UNHCR, <http://data.unhcr.org/mediterranean/regional.php> (11.05.2016).
- Roadmap towards a visa-free regime with Turkey*, http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-is-new/news/news/docs/20131216-roadmap_towards_the_visa-free_regime_with_turkey_en.pdf (12.05.2016).
- Saldırlar, durduramayanlar mülteci akın, durdurmamız istiyor*, *Şabah* 5.02.2016.
- Standard Eurobarometer 79 Spring 2013. Public opinion in the European Union*, http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/eb/eb79/eb79_publ_en.pdf (data wejścia na stronę 13.05.2016).
- Standard Eurobarometer 83 Spring 2015*, http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/eb/eb83/eb83_publ_en.pdf (13.05.2016).
- Syrian passport by stadium stolen or fake*, „New York Times” 17.11.2015.
- Third report on Progress by Turkey in fulfilling the requirements of its Visa Liberalisation Roadmap*, European Commission 4.05.2016, http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-16-1625_en.htm (12.05.2016).
- Umowa między Uni Europejską a Republiką Turcji o readmisji osób przebywających nielegalnie*, Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L 134/3, 7.05.2014.
- UNHCR, *Sea arrivals monthly*, <http://data2.unhcr.org/en/situations/mediterranean> (21.04.2017).
- 2015 Prison census: 199 journalists jailed worldwide*, Komitet do spraw Ochrony Dziennikarzy, <https://cpj.org/imprisoned/2015.php> (13.05.2016).

Magdalena Karolak-Michalska, O etnopolityce państw współczesnej Europy Wschodniej ó niejednorodne etnicznie i kulturowo

Monografia i opracowania

- Akasov V., *Ètnopolitologija*, St. Peterburg 2005.
- Buchowski K., *Litwinami i polonizatorzy. Mity, wzajemne postrzeganie i stereotypy w stosunkach polsko - litewskich w pierwszej połowie XX wieku*, Biaystok 2006.
- Chacupczak H., *II Rzeczpospolita a mniejszość polska w Niemczech*, Poznań 1992.

- Chępczak H., Pietra M., Tosiek P. (red.), *Europa środkowo-Wschodnia w procesach transformacji i integracji. Wymiar polityczny*, Zamość 2010.
- Gawin T., *Zwyci stwa i porażki. Odrodzenie polski na Białorusi w latach 1987-2000*, Białystok 2003.
- Gołaszcyński K., *Etnopolityka jako funkcjonalny element kształtujący system polityczny Republiki Zimbabwe*, Toruń 2014.
- Janusz G., *Ochrona praw mniejszości narodowych w Europie*, Lublin 2011.
- Janusz G., *Zagadnienia teorii i praktyki grup etnicznych*, Lublin 1993.
- Kelly J. G., *Ethnic Politics in Europe. The Power of Norms and Incentives*, Oxford 2006.
- Kosienkowski M., *Naddniestrzańska Republika Mołdawska. Determinanty przetrwania*, Toruń 2010.
- Kosman M., *Z polsko-litewskiej przeszłości. Studia i szkice*, Warszawa 2012.
- Kurcz Z., *Mniejszość polska na Wileńszczyźnie. Studium socjologiczne*, Wrocław 2005.
- Kuzborska E., *Sytuacja prawna mniejszości narodowych na Litwie w kontekście międzynarodowych i ponadnarodowych standardów ich ochrony*, Warszawa 2012.
- Mironowicz E., *Historia państwa świata XX wieku. Białoruś*, Warszawa 2007.
- Misiak W., Kurcz Z., Sakson A. (red.), *Z pogranicza na pogranicze w świetle teorii i wyników badań*, Wrocław 2005.
- Mucha J., *Oblicza etniczności. Studia teoretyczne i empiryczne*, Kraków 2005.
- Mucha J., *Stosunki etniczne we współczesnej myśli socjologii*, Warszawa 2006.
- Polakowska-Kujawa J., *Migracje, mniejszości, nacjonalizm. Problemy teoretyczne i realia społeczne*, Warszawa 1994.
- Posern-Zieliński A., *Etniczność. Kategorie. Procesy etniczne*, Poznań 2005.
- Preece J.J., *Prawa mniejszości*, Warszawa 2007.
- Riabczuk M., *Dwie Ukrainy*, Wrocław 2005.
- Rothschild J., *Ethnopolitics: a Conceptual Framework*, New York 1981.
- Szyszlak T. (red.), *Kwestia romska w polityce państwa Europy środkowej i Wschodniej*, Wrocław 2001.
- Wierzbicki A., *Etnopolityka w Azji Centralnej. Między wspólnotą etniczną a obywatelską*, Warszawa 2008.
- Wierzbicki A., Karolak-Michalska M., *Mniejszość rosyjska w etnopolityce państwa Europy Wschodniej i Azji Centralnej*, Warszawa 2016.
- Zabarah D. A., *Nation and Statehood in Moldova*, Wiesbaden 2011.

Zenderowski R. (red.), *Europa rodkowa: wspólnota czy zbiorowo* ?, Wrocław-Warszawa-Kraków 2004.

Zientara B., *wit narodów europejskich. Powstanie wiadomości narodowej na obszarze Europy pokarolińskiej*, Warszawa 1985.

„

, 2013.

„

, 2004.

Artykuły

Bobryk A., Kurcz Z., *Polityka etniczna Litwy*, w: H. Chałupczak, R. Zenderowski, W. Baluk (red.), *Polityka etniczna współczesnych państw Europy rodkowo-Wschodniej*, Lublin 2015.

Całus K., *Gaugazja: rosnący separatyzm w Mołdawii?*, §Komentarze OSWö 10.03.2014, <http://www.osw.waw.pl> (17.05.2015).

Ciechanowicz A., *Uchodźcy: coraz więcej trudno ci dla Niemiec*, 16.09.2015, <https://www.osw.waw.pl/pl/publikacje/analizy/2015-09-16/uchodzcy-coraz-wieksze-trudnosci-niemiec> (12.10.2016).

Cierpiński Z., *Przyczyny konfliktu w Naddniestrzu*, w: P. Adamczewski (red.), *Konflikty na obszarze byłego ZSRR*, Poznań 2009.

Honczarenko N., Kuszniariowa M., *Szkoda inszuwania*, §Krytykaö 2001, nr 4.

Jówiak I., *Między Rosją a Rumunią o koncepcje narodu mołdawskiego*, §Etnografia Polskaö 2007, z. 1-2.

Konarski W., *Etniczność jako wartość w polityce*, w: B. Kaczmarek (red.), *Metafory polityki* 3, Warszawa 2005.

Kosienkowski M., *Polityka etniczna Mołdawii*, w: H. Chałupczak, R. Zenderowski, W. Baluk (red.), *Polityka etniczna współczesnych państw Europy rodkowo-Wschodniej*, Lublin 2015.

Kwańiewski K., *Socjologia mniejszości a definicja mniejszości narodowej*, §Sprawy Narodowościö 1992, t. 2.

Wojaszek W., *Mołdawia między Wschodem i Zachodem*, 22.11.2012, <http://www.kresy.pl> (12.12.2012).

- Malewicz T., *Związek Polaków a stowarzyszenia mniejszości narodowych*, w: Z. Winnicki, T. Gawin (red.), *Polska mniejszość na Białorusi. Związek Polaków na Białorusi w 20-lecie działalności ci*, Białystok 2010.
- Mironowicz E., *Polityka etniczna Białorusi*, w: H., Chałupczak, R. Zenderowski, Baluk W. (red.), *Polityka etniczna współczesnych państw Europy środkowo-Wschodniej*, Lublin 2015.
- Oleksy P., *Mołdawski nacjonalizm vs. naddniestrzańska państwowotwórczość. Przesłanki społecznej mobilizacji w konflikcie naddniestrzańskim*, *Sensus Historiae* 2013, nr 2.
- Referendum bez niespodzianek. Co dalej z Krymem?*, <http://www.polskieradio.pl> (29.03.2014).
- Teres N., Jakubowski A., *Polityka etniczna Ukrainy*, w: Chałupczak H., Zenderowski R., Baluk W. (red.), *Polityka etniczna współczesnych państw Europy środkowo-Wschodniej*, Lublin 2015.
- Wierzbicki A., *Mniejszości narodowe i etniczne w Polsce. Status prawno-konstytucyjny*, w: W. Jakubowski, T. Szmka (red.), *Porządek konstytucyjny w Polsce*, Warszawa-Pułsk 2008.
- Zaniuk B., *Linie podziałów politycznych w Republice Mołdawii o aspekt to samo ciowy*, w: M. Kosienkowski (red.), *Spotkania polsko-mołdawskie. Księga pamiątkowa dla Profesora Janusza Solaka*, Lublin 2013.
- Zenderowski R., Chałupczak H., Baluk W., *Polityka etniczna: próba teoretycznej konceptualizacji*, w: Chałupczak H., Zenderowski R., Baluk W. (red.), *Polityka etniczna współczesnych państw Europy środkowo-Wschodniej*, Lublin 2015.
- Zisserman-Brodsky D., *Constructing Ethnopolitics in the Soviet Union: Samizdat, Deprivation, and the Rise of Ethnic Nationalism*, New York 2003.

, š . -
ö 2010, nr 11-12.

Piotr Madajczyk, Propaganda rosyjska w Niemczech (2000-2016)

Analyse: Die Ukraine-Krise in den deutschen Talkshows, Bundeszentrale für Politische Bildung, 26.06.2014, <http://www.bpb.de/internationales/europa/ukraine/187151/analyse-die-ukraine-krise-in-den-deutschen-talkshows> (12.08.2016).

- Arnold K. J., *Die Krim ist Geschichte!*, Konrad-Adenauer-Stiftung. Politisches Bildungsforum Brandenburg, 9.10.2014, <http://www.kas.de/brandenburg/de/publications/39091/> (8.07.2016).
- Behrends J. C., Klimó Á. von, Poutrus P. G. (red.), *Anti Amerikanismus im 20. Jahrhundert. Studien zu Ost- und Westeuropa*, Bonn 2005.
- Benz W. (red.), *Antisemitismus in Deutschland. Zur Aktualität eines Vorurteils*, München 1995.
- Darczewska J., *Anatomia rosyjskiej wojny informacyjnej. Operacja krymska ó studium przypadku*, Warszawa 2014.
- Decker O., Weißmann M., Kiess J., Brähler E., *Die Mitte in der Krise. Rechtsextreme Einstellungen in Deutschland 2010*, Bonn 2010.
- Diner D., *Verkehrte Welten. Anti Amerikanismus in Deutschland. Ein historischer Essay*, Frankfurt am Main 1993.
- Gloger K., *Putins Welt: das neue Russland, die Ukraine und der Westen*, Berlin 2015.
- Herpen M.H. van, *Putins propaganda machine. Soft power and Russian foreign policy*, London 2016.
- Herpen M.H. van, *Putins war. The rise of Russia's new imperialism*, New York ó London 2015.
- Illies F., *Generation Golf. Eine Inspektion*, Frankfurt am Main 2001.
- Klautke E., *Historiographical reviews. Anti-Americanism in twentieth-century Europe*, *The Historical Journal* 2011, nr 54, s. 125-139.
- Müller Ch. H., *West Germans against the West. Anti-Americanism in media and public opinion in the Federal Republic of Germany, 1949-68*, New York 2010.
- Schwaabe Ch., *Anti Amerikanismus. Wandlungen eines Feindbildes*, München 2002.
- Srp U., *Anti Amerikanismus in Deutschland. Theoretische und empirische Analyse basierend auf dem Irakkrieg 2003*, Hamburg 2005.

Michał M. Kosman, Niemcy wobec kryzysu libijskiego w 2011 roku. *Enfant terrible* wiata zachodniego?

- Cherif Bassiouni M. (red.), *Libya: From Repression to Revolution. A Record of Armed Conflict and International Law Violations, 2011-2013*, Boston 2013.

- Cremer U., *Deutschland, Frankreich und der Libyen-Krieg*, w: J.M. Becker, M. Daxner, G. Sommer, *Der Libyen-Krieg. Das Öl und die Verantwortung zu schützen*, Berlin 2013.
- Decyzja Rady 2011/137/WPZiB z dnia 28 lutego 2011 r. w sprawie rodków ograniczaj cych w zwi zku z sytuacj w Libii, Dziennik Urz dowy Unii Europejskiej z 3.03.2011, L 58.
- Decyzja wykonawcza Rady 2011/156/WPZiB z dnia 10 marca 2011 r. dotycz ca wykonania decyzji 2011/137/WPZiB w sprawie rodków ograniczaj cych w zwi zku z sytuacj w Libii, Dziennik Urz dowy Unii Europejskiej z 11.03.2011, L 64.
- Decyzja Rady 2011/178/WPZiB z dnia 23 marca 2011 r. zmieniaj ca decyzj 2011/137/WPZiB w sprawie rodków ograniczaj cych w zwi zku z sytuacj w Libii, Dziennik Urz dowy Unii Europejskiej z 24.03.2011, L 78.
- Demny O., *Geschichte Libyens vor der Revolution bis heute*, w: J.M., Becker Daxner M., Sommer G. (red.), *Der Libyen-Krieg. Das Öl und die Verantwortung zu schützen*, Berlin 2013.
- Deutscher Bundestag, Stenografischer Bericht, 97. Sitzung, Berlin, Freitag, den 18. März 2011, Plenarprotokoll 17/97.
- Deutscher Bundestag. Stenografischer Bericht, 100. Sitzung, Berlin, Freitag, den 25 März.2011, Plenarprotokoll 17/100.
- Druck auf Gaddafi: Westen plant rasche Sanktionen gegen Libyen*, Spiegel Online, 25.02.2011; *Uno-Sondersitzung: Merkel und Cameron fordern rasche Sanktionen gegen Libyen*, Spiegel Online, 26.02.2011.
- Eckert D., *Bundesregierung verteidigt Libyen-Enthaltung*, <http://www.dw.de/bundesregierung-verteidigt-libyen-enthaltung/a-14926255> (23.02.2017).
- Executive Order 13566 of February 25, 2011. Blocking Property and Prohibiting Certain Transactions Related to Libya, Federal Register, Vol. 76, No. 41, March 2, 2011, Presidential Documents.
- Faath S., *Die Beziehungen der Bundesrepublik Deutschland und der Deutschen Demokratischen Republik zu Libyen 1951-1986. Bestimmungsfaktoren und Unterschiede*, w: *Beiträge zur Entwicklung von Staat und Gesellschaft in Nordafrika*, Hamburg 1986.
- Fischer J., *Deutsche Außenpolitik ó eine Farce*, *öSüddeutsche Zeitung* 24.03.2011.
- Gathmann F., Medick V., Weiland S., *Koalition der Kämpfer*, Siegel online, 22.03.2011.

- Hacke Ch., *Der Faktor Macht und der Idealismus. Was können Theorien zur Erklärung der internationalen Politik leisten?* "Die Politische Meinung" Nr. 504, November 2011.
- Hacke Ch., *Deutschland und der Libyen-Konflikt: Zivilmacht ohne Zivilcourage*, *šAus Politik und Zeitgeschichteö* 39/2011.
- Hauser G., *Der Libyen-Einsatz der NATO und die militärischen Defizite der Allianz*, *öZeitschrift für Außen- und Sicherheitspolitikö* Vol.5, April 2012.
- Hellmann G., *Berlins Große Politik im Fall Libyen*, "WeltTrends" 80, September/Oktober 2011.
- <http://www.auswaertiges-amt.de/DE/Aussenpolitik/Laender/Laenderinfos/01-Laender/Libyen.html?nnm=383178>.
- Implementing the responsibility to protect. Report of the Secretary-General, 12 January 2009, http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/63/677 (23.02.2017).
- Koszel B., *Deutsche Europapolitik unter der Regierung Merkel*, w: E. Crome, R. Krämer (red.), *Hegemonie und Multipolarität. Weltordnungen im 21. Jahrhundert*, Potsdam 2013.
- Kursawe J., *Pflicht zum Krieg? Der Libyenkonflikt als Testfall für die internationale Interventionspolitik*, *šZeitschrift für Außen- und Sicherheitspolitikö* 4/2011.
- McIntyre S. H., *Legal effect of World War II on treaties of the United States*, The Hague 1958.
- Müller H., *Ein Desaster. Deutschland und der Fall Libyen. Wie sich Deutschland moralisch und außenpolitisch in die Isolation manövrierte*, HSFK Standpunkte, Nr. 2/2011.
- Pöllath M., *Die Libyen-Resolution 1973: Kann sich liberale Außenpolitik enthalten?*, "Liberal" 3/2011.
- Pradetto A., *Normen, Interessen, Projektionen: Deutschland und die militärische Intervention in Libyen 2011*, w: G. Beestermöller (red.), *Libyen: Missbrauch der Responsibility to Protect?*, Baden-Baden 2014.
- Pressestatement von Bundeskanzlerin Angela Merkel zur aktuellen Entwicklung in Libyen, Berlin, 18.03.2011, <https://www.bundeskanzlerin.de/ContentArchiv/DE/Archiv17/Mitschrift/Pressekonferenzen/2011/03/2011-03-18-statement-merkel-libyen.html> (23.02.2017).
- Question of the disposal the former Italian colonies*, Rezolucja Zgromadzenia Ogólnego ONZ nr 289(IV)A, 21.11.1949.
- Resolution 1970 (2011). Adopted by the Security Council at its 6491st meeting, on 26 February 2011.

Resolution 1973 (2011). Adopted by the Security Council at its 6498th meeting, on 17 March 2011.

Resolutions adopted by the General Assembly, 60/1. 2005 World Summit Outcome, A/RES/60/1, 24 October 2005, <http://www.un.org/en/preventgenocide/adviser/pdf/World%20Summit%20Outcome%20Document.pdf#page=30> (23.02.2017).

Rozporz dzenie Rady nr 204/2011 z dnia 2 marca 2011 w sprawie rodków ograniczaj cych w zwi zku z sytuacj w Libii, Dziennik Urz dowy Unii Europejskiej z 3.03.2011, L 58.

Rühl L., *Deutschland und der Libyenkrieg*, "Zeitschrift für Außen- und Sicherheitspolitik" 4/2011.

Schoch B., *Die Libyen-Intervention: Warum Deutschlands Enthaltung falsch war*, w: G. Beestermöller (red.), *Libyen: Missbrauch der Responsibility to Protect?*, Baden-Baden 2014.

Schumacher T., *The European Union and Democracy Promotion: Readjusting to the Arab Spring*, w: L. Sadiki (red.), *Routledge Handbook of the Arab Spring: Rethinking Democratization*, New York 2016.

Security Council, 6498th meeting, Thursday, 17 March 2011, New York, S/PV.6498, <http://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/Libya%20S%20PV%206498.pdf> (23.02.2017).

Sikorski R., *šIch fürchte die deutsche Untätigkeitö*, *šDie Zeitö* 1.12.2011.

Steinmeier kritisiert deutsches Vorgehen nach Libyen-Resolution, http://www.deutschlandfunk.de/steinmeier-kritisiert-deutsches-vorgehen-nach-libyen.694.de.html?dram:article_id=69888, 01.04.2011.

Tönnies S., *Was wir in Libyen zu suchen haben. Auf dem Weg zur Weltgewalt*, "WeltTrends" 79, Juli/August 2011.

Treaty between the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland and the French Republic for Defence and Security Co-operation, London, 2 November 2010, https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/238153/8174.pdf (23.02.2017).

Treaty of Peace with Italy. Signed at Paris, on 10 February 1947, Treaty Series, United Nations, Volume 49, 1950.

Uno einig: Sicherheitsrat verhängt Sanktionen gegen Libyen, Spiegel Online, 27.02.2011.

Vandewalle D., *A History of Modern Libya*, New York 2012.

Westerwelle G., *Bedenke das Ende!*, *öSüddeutsche Zeitungö* 27.04.2011.

Winkler H.A., *Politik ohne Projekt. Gedanken über Deutschland, Libyen und Europa*,
"Internationale Politik" Nr. 5, September/Oktober 2011.

Wojna B., *Unia Europejska wobec problemów s iadów: nowe wyzwania dla europejskiej
polityki s siedztwa*, Raport PISM, maj 2011.

Katarzyna Gelles, Nastoletni wyborcy. Z austriackich do wiadcze

About the right to vote, 27.08.2015, [https://www.regjeringen.no/en/portal/election-portal/
right-to-vote-and-the-electoral-register/about-the-right-to-vote-and-the-electora/id45
7098/](https://www.regjeringen.no/en/portal/election-portal/right-to-vote-and-the-electoral-register/about-the-right-to-vote-and-the-electora/id457098/) (6.10.2016).

*Abschlussbericht der Expertinnengruppe öInnovative Demokratieö im Rahmen der
Demokratie-Initiative öEntscheidend bist Duö*, Demokratiezentrum Wien 2008.

Adetunji J., *Jersey 16-year-olds to vote in island elections*, šThe Guardianö 13.10.2008.

Analyse: Warum die jungen Österreicher Van der Bellen und Hofer wählen, 18.04.2016,
[http://www.profil.at/oesterreich/analyse-junge-maenner-wahl-bundespraesident-
6322799](http://www.profil.at/oesterreich/analyse-junge-maenner-wahl-bundespraesident-6322799) (10.12.2016).

Ansala L., *Voting at 16 ó Consequences on youth participation at local and regional level*,
20.10.2015, <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?p=&id=2365317&direct=true>
(6.10.2016).

Bader-Zaar B., *Frauenbewegungen und Frauenwahlrecht*, w: H. Rumpfer et al. (red.), *Die
Habsburgermonarchie 1848-1918*, Bd. 8/1, Wien 2006, s. 1005-1027.

Bandar M., *Österreichs Jungwähler: Fremdschämen für den Polit-Rapper*, 24.09.2008,
[http://www.spiegel.de/schulspiegel/ausland/oesterreichs-jungwaehler-fremdschaemen-
fuer-den-polit-rapper-a-580156.html](http://www.spiegel.de/schulspiegel/ausland/oesterreichs-jungwaehler-fremdschaemen-fuer-den-polit-rapper-a-580156.html) (16.10.2014).

Batorski D., Drabek M., Gaćzka M., Zbieranek J. (red.), *Wyborca 2.0. Męde pokolenie
wobec procedur demokratycznych*, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2012.

Blauer Jubel. ÖVP und SPÖ enttäuscht, 24.04.2016, [http://derstandard.at/2000035637705/
OeVP-und-SPOe-enttaeuscht-Griss-Team-will-Wahlkarten-abwarten](http://derstandard.at/2000035637705/OeVP-und-SPOe-enttaeuscht-Griss-Team-will-Wahlkarten-abwarten) (2.01.2017).

Bleiker C., *Junge Europäer rücken nach rechts*, 16.12.2015, [http://www.dw.com/de/junge-
europ%C3%A4er-r%C3%BCcken-nach-rechts/a-18918854](http://www.dw.com/de/junge-europ%C3%A4er-r%C3%BCcken-nach-rechts/a-18918854) (12.11.2016).

Bundesgesetz: Nationalrats-Wahlordnung, 27.06.1949, Bundesgesetzblatt, Nr. 129/1949.

Bundespräsidentenwahl vom 25. April 2010, http://www.bmi.gv.at/cms/BMI_wahlen/bundespraes/bpw_2010/Ergebnis.aspx (20.12.2016).

Bundespräsidenten-Stichwahl muss in ganz Österreich und komplett wiederholt werden, https://www.vfgh.gv.at/downloads/verkuendung_w_presseinformation.pdf (20.12.2016).

BundespräsidentInnenwahl 2010, <http://www.sora.at/themen/wahlverhalten/wahlanalysen/bpw10.html> (20.12.2016).

Bundesverfassungsgesetz vom 7. Dezember 1929, betreffend einige Abänderungen des Bundes Verfassungsgesetzes vom 1. Oktober 1920 in der Fassung des B.G.BI. Nr. 367 von 1925 (Zweite Bundes Verfassungsnovelle), BGBl. Nr. 392/1929.

Federalna Ustawa Konstytucyjna Republiki Austrii, tŁm. i wst p, P. Czarny i B. Nalezi ski, Warszawa 2004.

Filzmaier P., *Vertrauensverlust: Das Ende der Parteien?*, 8.05.2016, **BEd! NieprawidŁwy odsyŁcz typu hiperŁcze**. (2.01.2017).

Gasser F., Riedl J., *Wahl in Österreich. Keine Stimme für niemand!*, §Die Zeitö 28.09.2013.

Gemeinderats- und Bürgermeisterwahlordnung 2002 ó Kärntner-GBWO, Landesgesetzblatt Nr. 32/2002.

Gesetz vom 18. April 2002 mit dem die Gemeindewahlordnung 1992 geändert wird (Gemeindewahlordnungsnovelle 2002), Landesgesetzblatt für das Burgenland Nr. 65/2002.

Gesetz vom 1. Oktober 1920, womit die Republik Österreich als Bundesstaat eingerichtet wird, Bundes-Verfassungsgesetz, Staatsgesetzblatt für die Republik Österreich Nr. 450/1920.

Gesetz vom 10. November 2004, mit dem das Landes-Verfassungsgesetz 1999 und die Salzburger Gemeindewahlordnung 1998 geändert werden, Landesgesetzblatt Nr. 97/2004.

Gesetz vom 27. April 2004 über die Gemeindewahlordnung 2004 ó GWO, Das Land Steiermark, Landesgesetzblatt Nr. 48/2004.

Gesetz vom 12. November 1918 über die Staats- und Regierungsform, Staatsgesetzblatt für den Staat Deutschösterreich Nr. 5/1918.

Glarus gewährt Stimmrecht ab 16 Jahren, §Neue Zürcher Zeitungö 6.05.2007.

Hager J., *47.000 Erstwähler & Nichtwähler entscheiden*, 13.09.2016, <https://kurier.at/politik/inland/47-000-erstwaehler-nichtwaehler-entscheiden/220.810.230> (20.12.2016).

Hauser B., *Kommunales Wahlrecht ab 16*, §Kommunalpolitik. Materialien für die Arbeit vor Ortö 1999, nr 8.

Komentarz [A1]: Neue Zürcher Zeitung

- Heinzlmaier B., *Bundespräsidentchaftswahl 2016. Wie die jungen ÖsterreicherInnen wählen werden*, Institut für Jugendkulturforschung, Wien 2016.
- Heinzlmaier B., *Bundespräsidentchaftswahl 2016. Wie die jungen Österreicher und Österreicherinnen im zweiten Wahlgang wählen werden*, Wien 2016.
- Jugendpolitik aus Sicht der Zielgruppe. Was erwarten sich junge Österreicherinnen von Jugendpolitik auf nationaler und europäischer Ebene?*, B. Großegger (Projektleitung), Wien 2008.
- Jugendwahlkampf: Diskotour, Picknick und 112 Fragen*, 2.05.2014, www.salzburg.com/nachrichten/spezial/eu-wahl/wahlkampf-in-oesterreich/sn/artikel/jugendwahlkampf-diskotour-picknick-und-112-fragen-105059/ (1.12.2016).
- Junge Wählerinnen und Wähler bei der Nationalratswahl 2008*, April 2009, <http://www.vol.at/2009/05/Jungwaehler.pdf> (16.10.2015).
- Kampf um Jugendliche: in Österreich wählen schon die 16-Jährigen*, *Handelsblätt* 27.09.2013.
- Karlhofer F., *Wählen mit 16: Erwartungen und Perspektiven*, w: *Der Wählerinnenwille*, *Informationen zur Politischen Bildung* 2007, nr 27, s. 37-42.
- Kommenda N., *Wahlgrafiken: Wer wählte wen warum*, 4.12.2016, http://diepresse.com/home/politik/bpwahl/5128276/Wahlgrafiken_Wer-waehlte-wen-warum (20.12.2016).
- Konwencja o prawach dziecka*, przyj ta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r., Dz.U. 1991 nr 120 poz. 526.
- Kritzinger S., Zeglovits E., *Wählen mit 16 ó Chance oder Risiko?*, w: J. Tremmel, M. Rutsche (red.), *Politische Beteiligung junger Menschen: Grundlagen ó Perspektiven ó Fallstudien*, Wiesbaden 2016, s. 185-199.
- Landesverfassungsgesetz vom 31. März 2005, mit dem das Landes-Verfassungsgesetz über die Verfassung des Burgenlandes geändert wird*, Landesgesetzblatt Nr. 44/2005.
- / uniewski M., *Norbert Hofer i austriackie tsunami*, *ŹRzeczpospolita* 22.05.2016
- Marchart J. M., *Bundespräsidentenwahl 2016: "Wer ist dieser Hundstorfer?"*, 7.04.2016, http://www.wienerzeitung.at/nachrichten/oesterreich/politik/811279_Wer-ist-dieser-Hundstorfer.html (data wej cia na stron 2.01.2017).
- Marits M., *Wien-Wahl: Der Wahlkampf kam ohne die Jugend aus*, *ŹDie Presse* 8.10.2015.
- Meier J., *Wien: Die österreichische Jugend blickt nach rechts*, 27.10.2014, <http://www.cafebabel.de/politik/artikel/wien-die-osterreichische-jugend-blickt-nach-rechts.html> (12.11.2016).

- Mayr P., *Jugendliche fühlen sich von Parteien ignoriert*, 3.09.2013, <http://derstandard.at/1376535476676/Eine-Regierungspartei-hat-wenig-Revolutzzerhaftes> (18.03.2017).
- Michalak A., *Estonia: Obni ono z 18 do 16 lat wiek wyborców w wyborach lokalnych*, *šRzeczpospolitaö* 6.05.2015.
- Michalak B., Sokala A., Uzi b6 P., *Leksykon prawa wyborczego i referendalnego oraz systemów wyborczych*, Warszawa 2013.
- Monografia nr 5. Wytyczne Komitetu Ministrów Rady Europy w sprawie wymiaru sprawiedliwoci przyjaznego dzieciom*, <http://fdds.pl/wp-content/uploads/2016/05/Wytyczne-Komitetu-Ministr%C3%B3w-Rady-Europy-dot.-wymiarusprawiedliwo%C5%9Bci-przyjaznego-dla-dzieci.pdf> (10.10.2016).
- Nationalrats-Wahlordnungs-Novelle 1968*, Bundesgesetzblatt 1968, Nr. 413.
- Nationalrats-Wahlordnung 1992 ó NRWO*, Bundesgesetzblatt 1992, Nr. 471.
- Nowak R., *Das war sie dann, die Zweite Republik*, "Die Presse" 25.04.2016.
- Oddajmy głos mędzie y*, 28.09.2015, <http://www.uml.lodz.pl/miasto/aktualnosci/?news=29300> (6.10.2016).
- Pettersson O., *Rola instytucji publicznych i organizacji pozarz dowych w przekazywaniu obywatelom informacji o wyborach*, 19.06.2009, <http://www.isp.org.pl/files/4596192640876725001246613774.pdf> (22.12.2016).
- Polacy o proponowanych zamianach prawa wyborczego*, Komunikat z bada CBOS, Warszawa, maj 2014.
- Proklamation über die Selbständigkeit Österreichs*, Staatsgesetzblatt für die Republik Österreich 1/1945.
- Prokop K., *Prawa wyborcze mędzie y*, *šStudia Wyborczeö* nr 9, 2010, s. 99-115.
- Sarnecki P., *System Konstytucyjny Austrii*, Warszawa 1999.
- Sterkl M., *Wer am 4. Dezember erstmals mit wählen darf*, 12.09.2016, <http://derstandard.at/2000044250864/Wer-am-4-Dezember-erstmals-mitwaehlen-darf> (20.12.2016).
- Stimmenstärkste Kandidaten pro Bundesland*, <http://wahl16.bmi.gv.at/> (10.12.2016).
- Toynbee P., *Giving 16-year-olds the vote can be Labour's Great Reform Act*, *šTheGuardianö* 31.01.2014.
- Unia Wolno ci apeluje o prawo 16-stolatków do głosowania w referendum*, 13.02.2003, <http://www.uw.org.pl/main/archiwum.php?id=266> (6.10.2015).
- Wahlanalysen*, <http://www.sora.at/themen/wahlverhalten/wahlanalysen.html>, (20.12.2016).
- Wahlrechtsänderungsgesetz 2007*, Bundesgesetzblatt I 2007, Nr. 28.

Warum wählen junge Männer so gerne rechts? Interview von F. Karig [mit B. Heinzlmaier],
23.05.2016, <http://www.jetzt.de/was-ist-rechts/warum-waehlen-junge-maenner-so-gerne-rechts> (12.11.2016).

Waszak M., Zbieranek J., *Propozycja obniżenia wieku czynnego prawa wyborczego do lat 16. Wybrane zagadnienia*, *Badania-ekspertyzy-rekomendacje* Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2010.

Wählen ab 16, http://www.becker-europa.eu/waehlen_ab_16.htm (20.12.2016).

Wählen mit 16 bei der Nationalratswahl 2013, http://www.parlament.gv.at/ZUSD/PDF/Wahlstudie_Waehlen_mit_16.pdf (16.10.2016).

Wählen mit 16 bei der Nationalratswahl – die wichtigsten Ergebnisse auf einem Blick,
www.sora.at/fileadmin/downloads/wahlen/2009_waehlen-mit-16_zusammenfassung.pdf (16.10.2016).

Wählerstromanalyse: FPÖ-Wähler blieben daheim http://diepresse.com/home/politik/hofburgwahl/560796/Waehlerstromanalyse_FPoeWaehler-blieben-daheim
(23.12.2016).

Wieliski B. T., *Kto w niedzielę zdobył Wiedeń?*, *Gazeta Wyborcza* 10.10.2015.

Wieliski B. T., *W Austrii trwa wyborczy chaos*, *Gazeta Wyborcza* 12.09.2016.

Wiener Gemeinderats- und Bezirksvertretungswahlen 2015, <https://www.wien.gv.at/politik/wahlen/grbv/2015/index.html> (3.01.2017).

Wiener Stadtverfassung und Wiener Gemeindewahlordnung 1996; Änderung,
Landesgesetzblatt für Wien Nr. 22/2003.

Winter J., *Wahlkampf: Wie die Wiener Jungwähler von den Parteien genarrt werden*, 8.10.2015,
<http://www.profil.at/oesterreich/wahlkampf-wie-wiener-jungwaehler-parteien-5902734>
(16.10.2016).

Zalewski K. M., *Wybory prezydenckie w Austrii, czyli tragikomedie w trzech aktach*,
13.10.2016, <http://krytykapolityczna.pl/swiat/wybory-prezydenckie-w-austrii-czyli-tragikomedie-w-trzech-aktach/> (20.12.2016).

Zwieszka Ustawa Konstytucyjna Republiki Austrii, S. Sagan (tłum. i red.), R. Grabowski,
(geneza i ewolucja systemu politycznego Austrii), Czestochowa 2002.

Strony internetowe

ALEX Historische Rechts- und Gesetzestexte Online. Österreichische Nationalbibliothek:
<http://alex.onb.ac.at/>

Bundeskanzleramt Rechtsinformationssystem (RIS): <https://www.ris.bka.gv.at/>

Demokratiezentrum Wien: <http://www.demokratiezentrum.org/>

Freiheitliche Partei Österreichs (FPÖ): <https://www.fpoe.at/themen/parteiprogramm/>
Die Grünen ó Die Grüne Alternative (Grüne): <https://www.gruene.at/themen/jugend>
Institut für Jugendkulturforschung in Wien: <http://jugendkultur.at/institut/>
NEOS ó Das Neue Österreich und Liberales Forum (Neos): <http://ichtuwas.neos.eu/start>
Österreichische Volkspartei (ÖVP): <https://www.fpoe.at/themen/parteiprogramm/>
Sozialdemokratische Partei Österreichs (SPÖ) <https://spoe.at/positionen-jugend>
Stadt Wien: <https://www.wien.gv.at/recht/landesrecht-wien/landesgesetzblatt/index.htm>
Team Stronach für Österreich (TS): <http://www.teamstronach.at/themen/themen-a-z/jugend>

Magdalena Szyszko, Bankowo centralna w wietle do wiadczø dekadø 2007-2016.

Czy jest miejsce na zmiany strategiczne?

- Belka M., *Dlaczego tylko odkrywa ? Lekcje z obecnego kryzysu dla ekonomii i polityki gospodarczej*, Œkonomistaö nr 2, 2014.
- Bordes Ch., Clerc L., *Price stability and the ECB monetary policy strategy*, ŒJournal of Economic Surveysö 2007, Vol. 21(2).
- Borio C.E.V., English W.B., Filardo A.J., *A tale of two perspectives: Old or new challenges for monetary policy*, ŒBIS Working Paperö No. 127, 2003.
- Chmielewski T., Sławski A., *Stabilno finansowa strefy euro. Implikacje dla Polski*, w: K. Jajuga (red.), *Finanse: nowe wyzwania teorii i praktyki. Problemy wiedzy*, ŒPrace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiuö nr 170, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Wrocław 2011.
- Clarida R., *What has ó and has not ó been learned about monetary policy in a low-inflation environment? A review of the 2000s*, ŒJournal of Money, Credit and Bankingö Vol. 44(1), 2012.
- Cuaresma J.C., Gnan E., *Four monetary policy strategies in comparison: How to deal with financial instability?* ŒMonetary Policy and the Economyö Q3-02, Oesterreichische National Bank 2008.
- Davies H., Green D., *Banking on the future: Fall and rise of central banking*, Princeton University Press, Princeton 2010.
- Dudkiewicz B., *Europejski Bank Centralny i nadzór finansowy w Unii Europejskiej a stabilno finansowa*, CeDeWu, Warszawa 2016.
- ECB, *Financial stability review*, December 2005.

- Galí J., *Monetary policy, inflation, and the business cycle. An introduction to the New Keynesian framework*, Princeton University Press, Princeton 2008.
- Hammond G. *State of the art of inflation targeting*, Handbook No. 29, Bank of England, London 2012.
- Horváth R., Komárek L., Rozsypal F., *Does money help predict inflation? An empirical assessment for Central Europe*, *Economic Systems* Vol. 35 (4), 2011.
- IMF, *Annual report on exchange arrangements and exchange restrictions*, 2014.
- IMF, *Key aspects of macroprudential policy*, June 2013.
- IMF-FSB-BIS, *Elements of effective macroprudential policy. Lessons from international policy*, 2016.
- Kiedrowska M., Marszałek P., *Bank centralny i stabilność finansowa*, *Bank i Kredyt* nr 6, 2003.
- King M., *Monetary policy: Theory in practice*, wyst. pienie z 7 stycznia 2000 r., <http://www.bankofengland.co.uk/archive/Documents/historicpubs/speeches/2000/speech67.pdf> (data wej. na stron : 15.07.2016).
- Kokoszcyński R., *Współczesna polityka pieniężna w Polsce*, PWE, Warszawa 2004.
- Mankiw N.G., *A quick refresher course in macroeconomics*, *Journal of Economic Literature* Vol. 28, 1990.
- Mishkin F.S., *What should central banks do?* *Federal Reserve Bank of St. Louis Review*, November/December 2000.
- Mishkin F.S., *Why the Federal Reserve should adopt inflation targeting*, *International Finance* Vol. 7(1), 2004.
- Padao-Schioppa T., *Central banks and financial stability: Exploring a land in between*, Policy panel introductory paper, Second ESCB Central Banking Conference, Frankfurt am Main 2002.
- Seitz F., Landesberger J., *Households money holdings in euro area. An explorative investigation*, *Working Papers Series* No. 1238, European Central Bank, Frankfurt am Main 2010.
- Smaga P., *Assesing Involvement of central banks in financial stability*, *Center for Financial Stability Policy Paper*, 23 May 2013.
- Smaga P., *Rola banku centralnego w zapewnieniu stabilności finansowej*, CeDeWu, Warszawa 2014

- Svensson L.E.O., *Monetary policy and real stabilization*, w: *Rethinking stabilization policy*, Symposium Proceedings, The Federal Reserve Bank of Kansas City, Jackson Hole 2002.
- Szczepańska O., *Stabilność finansowa jako cel banku centralnego. Studium teoretyczno-porównawcze*, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2008.
- Szpunar P., *Regulacje makroostrowe sektora bankowego*, w: T. Czerwińska, K. Jajuga (red.), *Ryzyko instytucji finansowych. Współczesne trendy i wyzwania*, C.H. Beck, Warszawa 2016.
- Szysko M., *Polityka nadzorcza i pieniężna pod wspólnym dachem EBC*, w: M. Zaleska (red.) *Europejska unia bankowa*, Warszawa 2015.
- Wojtyna A., *Czy kryzys w teorii ekonomii jest gębszy niż w gospodarce?*, *Ekonomista* nr 2, 2014.
- Wojtyna A., *Szkice o polityce pieniężnej*, PWE, Warszawa 2004.
- Woodford M., *Financial intermediation and macroeconomic analysis*, *Journal of Economic Perspectives* Vol. 24(4), 2010.
- Zalecenie Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego z dn. 22 grudnia 2011 r., w sprawie mandatu ostrowego organów krajowych*, *Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej* C/41/1.

Ewa Szymanik, Konkurencyjność eksportu ó nowe czynniki

- Baldwin R., Evenett S. J., *Beggar-the-neighbour policies during the crisis-era: causes, constraints and lessons for maintaining open borders*, *Oxford Review of Economic Policy* 2012, vol. 28, no.2.
- Biekowski W., *Oddziaływanie rzadu USA na rozwój zdolności konkurencyjnej gospodarki amerykańskiej w latach 1981-1988*, *Monografie i Opracowania*, nr 378, Warszawa 1993.
- Bown Ch. P., Crowley M. A., *Import protection, business cycles and exchange rates: Evidence from the Great Recession*, *Journal of International Economics* 2012, 90.
- Bossak J., Biekowski W. (red.), *Konkurencyjność gospodarki Polski w dobie integracji z Unią Europejską i globalizacji*, t.1 i 2, Instytut Gospodarki światowej SGH, Warszawa 2000.

- Brexit Britain: Why has actually happened so far?*, *BBC News* 5.09.2016, <http://www.bbc.com/news/business-36956418> (14.09.2016).
- Burniewicz J. (red.), *Ekonomika transportu*, Wydawnictwo UG, Gdańsk 1993.
- Co stać się, gdyby Wielka Brytania wystąpiła z Unii Europejskiej?*, *Polish Express* 21.04.2014, <http://www.polishexpress.co.uk/co-sie-stanie-jesli-wielka-brytania-opusci-ue/> (10.03.2016)
- Dziurlikowska I., *Brexit wywoła efekt domina w Europie?*, *UniaEuropejska.org*, 23.02.2016, <http://uniaeuropa.org/brexit-wywola-efekt-domina-w-europie/>.
- Eurostat, *Statystyki dotyczącej migracji i populacji migrantów*, (2015), http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Migration_and_migrant_population_statistics/pl (12.09.16).
- Evenett S.J., Vines D., *Crisis-era protectionism and the multilateral governance of trade: an assessment*, *Oxford Review of Economic Policy* 2012, vol. 28, no.2.
- Global Trade Alert database, <http://www.globaltradealert.org> (13.09.2016 oraz 19.11.2016).
- Gołta M., *Unia Europejska bez Wielkiej Brytanii – silniejsza czy słabsza?*, *Temat* 1.01.2015, <http://natemat.pl/128827,faq-unia-europejska-bez-wielkiej-brytanii-silniejsza-czy-slabsza> (20.02.2016).
- Gorynia M., (1998), *Konkurencyjność przedsiębiorstwa – próba konceptualizacji i operacjonalizacji*, *Zeszyty Naukowe Akademii Ekonomicznej w Poznaniu*, seria I, Poznań 1998, z. 266.
- Grabowska K., Matusiak S., *Zwalczanie nielegalnej imigracji jako przykład kooperacji Unii Europejskiej z partnerami w regionie Bliskiego Wschodu i Północnej Afryki*, 2015, Uniwersytet Łódzki, http://www.wydzielni.uni.lodz.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=322&Itemid=148.
- Hornok C., Koren M., *Administrative barriers to trade*, *Journal of International Economics* 2015, 96.
- Hübner D., *Międzynarodowa konkurencyjność gospodarki a strategia rozwoju*, *Ekonomista* 1993, nr 4.
- IMD, *World Competitiveness Yearbook 2014*, 2014, <http://www.imd.org/wcc/research-methodology/> (15.09.2016).
- Kee H. L., Neagu C., Nicita A., *Is protectionism on the rise? Assessing national trade policies during the crisis of 2008*, *The Review of Economics and Statistics* March 2013.

- Mantura W., *Identyfikacja czynników sukcesu i konkurencyjności przedsiębiorstwa*, w: E. Skawińska (red.), *Problemy wdrażania strategii rozwoju województwa wielkopolskiego*, PTE, Poznań 2002.
- Misala J., *Międzynarodowa konkurencyjność gospodarki narodowej*, PWE, Warszawa 2011.
- Noch J., *23 czerwca Brytyjczycy zdecydują w referendum, czy zostaną w UE. Po sukcesie w Brukseli Cameron rekomenduje głos za*, *Źródła* 2016, <http://natemat.pl/172051,23-czerwca-brytyjczycy-zdecyduja-w-referendum-czy-zostaja-w-ue-po-sukcesie-w-brukseli-cameron-rekomenduje-glos-za> (20.02.2016).
- Nowa encyklopedia powszechna*, PWN, Warszawa 1997.
- Polsce też może grozić atak terrorystyczny. Przedruk z Źródła* (2015), <http://facet.interia.pl/meskie-tematy/news-polsce-tez-moze-grozic-atak-terrorystyczny,nId,984372> (21.02.2016).
- Porter M., *Porter o konkurencji*, PWE, Warszawa 2001.
- Porter M., *The competitive advantage of nations*, The Free Press, New York 1990.
- Raport o stanie bezpieczeństwa w Polsce w 2014 roku*, (2015), MSWiA, **Bezpieczeństwo** (11.09.16).
- Szymanik E., *Konkurencyjność eksportu na przykładzie wymiany Polski z krajami Unii Europejskiej*, KSW, Kraków 2004.
- Szymanik E., *Konkurencyjność przedsiębiorstw ówne aspekty*, 2016 (w druku).
- Unia wobec procesów integracyjnych. Materiały z konferencji międzynarodowej z 29 listopada 1999 r.*, Dom Wydawniczy Elipsa, Warszawa 2000.
- US Department of State, *Country Report on Terrorism*, (2015 i poprzednie), <http://www.state.gov/j/ct/rls/crt/> (15.02.16).
- Wajda-Lichy M., *Traditional protectionism versus behind-the border barriers in the post ó crisis era: experience of three groups of countries: the EU, NAFTA and BRICS*, *Journal of International studies* 2014, vol. 7, No. 2.
- WEF, *The Global Competitiveness Report 2013-2014*, (ed.) K. Schwab, Lausanne 2013.
- Weresa M. A., *Definicja, determinanty oraz sposoby pomiaru konkurencyjności krajów*, w: W. Biekowski, M. Weresa i in., *Czynniki i miary międzynarodowej konkurencyjności gospodarek w kontekście globalizacji ówne wyniki badań*, nr 284, SGH, Warszawa 2008.
- Wersja skonsolidowana Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej*, http://oide.sejm.gov.pl/oide/index.php?option=com_content&view=article&id=14804&Itemid=946#3.2.3.

- Wheeler B, Hunt A., *Brexit: all you need to know about the UK leaving the EU*, BBC News, 1.09.2016, <http://www.bbc.com/news/uk-politics-32810887> (14.09.2016).
- World Bank, *Doing Business 2015. Going Beyond Efficiency*, 12th edition, World Bank Group, Washington 2014.
- World Trade Organization, *Agreement on Trade Facilitation. Ministerial Decision of 7 December 2013*, (2013), WT/MIN (13)/36, Article 10, 1.1.
- Zaj c J., *Gospodarcze aspekty procesu barcelońskiego*, *Studia Europejskie* t. 4, Warszawa 2001.
- Zielewski P., *Tania ropa wesprze PKB Polski przez dwa ó trzy lata*, *Forbes* 3. 02. 2016.

Tomasz Nieborak, *Soft lex, sed lex? O nowych formach regulacji rynku finansowego Unii Europejskiej*

- Andenas A., H-Y Chiu I., *The Foundation and the Future of Financial Regulation*, London 2013.
- Barcz J., *Akty delegowane i akty wykonawcze - pojęcie i kryteria rozróżnienia*, *Europejski Przegląd Sądowy* 2012, nr 3.
- Bast J., *New Categories of Acts after the Lisbon Reform: Dynamics of Parliamentarization in EU Law*, *Common Market Law Review* 2012, No. 3.
- Bierzanek B., *Śmi kkie prawo międzynarodowe*, *Sprawy Mi dzynarodowe* 1987, nr 1.
- Communication from the Commission Implementing the Framework for Financial Markets: Action Plan, COM (99) 232 final, 11.05.1999.
- Completing the Internal Market. White Paper from the Commission to the European Council (Milan, 28-29.06.1985), COM (85) 310 final, 14.06.1985.
- Fedorowicz M., *Główne zasady organizacyjne nowego europejskiego nadzoru finansowego, na przykładzie Europejskiej Rady Ryzyka Systemowego oraz Europejskiego Organu Nadzoru Bankowego*, *Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego* 2011, nr 7.
- Fedorowicz M., Michór A., *O charakterze prawnym decyzji nowych europejskich organów nadzoru nad rynkiem finansowym UE*, *Europejski Przegląd Sądowy* 2011, nr 11.
- Fedorowicz M., *Nadzór nad rynkiem finansowym Unii Europejskiej*, Warszawa 2013.
- Fedorowicz M., *Nowe zadania i funkcje Europejskiego Banku Centralnego w zapewnianiu stabilności finansowej w świetle regulacji Europejskiej Unii Bankowej*, *Szeszty Natoli skie*, 2016, nr 62.

- Fojcik-Mastalska E., *Prawo rynku finansowego w systemie prawa*, w: A. Jurowska-Zeidler, M. Olszak, (red.), *Prawo rynku finansowego. Doktryna, instytucje, praktyka*, Warszawa 2016.
- Gormley L. W., *The internal market: history and evolution*, w: N. N. Shuibhne (red.), *Regulating the Internal Market*, Cheltenham 2006.
- Green Paper on Financial Services Policy (2005-2010), COM (2005) 177 final, 3.05.2005.
- Iwanicz-Drozdowska M., *Reforma rynku finansowego w Unii Europejskiej*, w: L. Pawłowicz (red.), *Polska wobec wyzwania integracji rynku finansowego w Unii Europejskiej*, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Transformacja Gospodarki, nr 112, Gdańsk 2006.
- Jabłska-Boćka J., *Soft law as Contemporary Open Norms*, *Studies in the Theory and Philosophy of Law* 1998, Vol. 4.
- Kaszubski R., *Funkcjonalne role prawa bankowego publicznego*, Warszawa 2006.
- Komunikat Komisji z dnia 27 maja 2009 roku, Europejski nadzór finansowy, KOM252 wersja ostateczna, SEK(2009) 715, SEK(2009) 716 (2009).
- Kosikowski C., *Finanse i prawo finansowe Unii Europejskiej*, Warszawa 2014.
- Kosikowski C., *Nowe prawo rynku finansowego Unii Europejskiej*, w: A. Jurowska-Zeidler, M. Olszak (red.), *Prawo rynku finansowego. Doktryna, instytucje, praktyka*, Warszawa 2016.
- Kosikowski C., Olszak M., *Od prawa bankowego do prawa rynku finansowego*, w: J. Górecki (red.), *System prawa finansowego*, t. IV, Warszawa 2010.
- Lemonnier M., *Rola badań porównawczych i interdyscyplinarnych w kwestiach rynku i nadzoru finansowego*, w: A. Jurowska-Zeidler, M. Olszak (red.), *Prawo rynku finansowego. Doktryna, instytucje, praktyka*, Warszawa 2016.
- Lisbon Extraordinary European Council, 23-24.03.2000, http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/ec/00100-r1.en0.htm (3.01.17).
- Łuczka J., *Regulacyjne i nadzorcze elementy w Planie Działania w Zakresie Usług Finansowych (FSAP) (2005-2010)*, *Prawo Asekuracyjne* 2006, nr 3.
- Menkes M., *Soft law i jego tworzenie w relacjach międzynarodowych*, w: P. Chmielnicki (red.), *Pochodzenie, tworzenie i efektywność prawa*, Warszawa 2014.
- Menkes M., *Governance gospodarcze ó studium prawnomi dzynarodowe*, Warszawa 2016.
- Monkiewicz J., *Unia bankowa jako zmiana architektury regulacyjnej i nadzorczej rynku finansowego z perspektywy ekonomicznej*, w: A. Jurowska-Zeidler, M. Olszak (red.), *Prawo rynku finansowego. Doktryna, instytucje, praktyka*, Warszawa 2016.

- Nieborak T., *Aspekty prawne funkcjonowania rynku finansowego Unii Europejskiej*, Warszawa 2008.
- Nieborak T., *Creation and enforcement of financial market law in the light of the economisation of law*, Poznań 2016.
- Nieborak T., *Decyzja jako szczególna forma działań podejmowanych przez Europejski Organ Nadzoru Bankowego*, w: A. Pomorska, P. Smole, J. Stelmasiak, A. Gorgol (red.), *Prawo finansowe w warunkach członkostwa Polski w Unii Europejskiej. Księga jubileuszowa dedykowana Profesor Wandzie Wójtowicz*, Lublin 2011.
- Nieborak T., *Tworzenie i stosowanie prawa rynku finansowego a proces ekonomizacji prawa*, Poznań 2016.
- Pauwels G., *Sector inquiries: financial services under siege?*, *šEuredia* 2006, No. 1.
- Pieprzyk M., *Soft law w procesie europeizacji prawa administracyjnego*, *šAdministracja. Teoria. Dydaktyka. Praktyka* 2012, nr 2.
- Piesiak A., *Główne problemy w negocjacjach i we wprowadzaniu w życie nowego systemu aktów delegowanych i wykonawczych zgodnie z art. 290 i art. 291 TFUE*, *šEuropejski Przegląd Sądowy* 2012, nr 3.
- Samborski A., *Integracja rynków finansowych w Europie*, *šPrzegląd Ustawodawstwa Gospodarczego* 2005, nr 3.
- Senden L., *Soft law, Self-regulation and Co-regulation in European Law. Where do they meet?*, *šElectronic Journal of Comparative Law* 2005, Vol. 9.
- Sęwiński A., *Przyczyny globalnego kryzysu finansowego*, w: J. Osowski, S. Sztaba (red.), *Nauki społeczne wobec kryzysu na rynkach finansowych*, Warszawa 2009.
- Sęwiński A., *Rynki finansowe*, Warszawa 2006.
- Stanisławiszyn P., *Unia Bankowa ó blaski i cienie nowego mechanizmu rynku finansowego*, w: Z. Ofiarski (red.), *XXV lat przeobrażeń w prawie finansowym i prawie podatkowym ó ocena dokonana i wnioski na przyszłość*, Szczecin 2014.
- Stapień M., *Zagadnienie soft law w prawie europejskim*, *šActa Universitatis Wratislaviensis* 2005, No 2748.
- Szpringer W., *Prawo i ekonomia stabilności finansowej*, Warszawa 2015.
- Szyska A., *Behawioralne aspekty kryzysu finansowego*, *šBank i Kredyt* 2009, nr 40 (4).
- The high-level group on financial supervision in the EU, Brussel, 25 February 2009, http://ec.europa.eu/internal_market/finances/docs/de_larosiere_report_en.pdf (3.01.17).

Trubek D. M., Cottrell P., Nance M., *Soft law, hard law, and European integration: toward a theory of hybridity*, Wisconsin Law School Legal Studies Research Paper Series, 2005, No. 1002.

White Paper, Financial Services Policy 2005-2010, COM (2005) 629, 5.12.2005.

Wojtczak D., *Soft law i mechanizmy nielegislacyjne jako instrumenty integracji rynku usług bankowych Unii Europejskiej*, *Monitor Prawa Bankowego* 2012, nr 1.

Wronkowska S., *Podstawowe pojęcia prawa i prawoznawstwa*, Poznań 2005.

Wyrozumska A., *Instrumenty międzynarodowe niewiązujące prawnie (soft law lub flexible law)*, w: A. Łazanowsky, R. Ostrowski (red.), *Współczesne wyzwania europejskiej przestrzeni prawnej. Księga pamiątkowa dla uczczenia 70. urodzin Profesora Eugeniusza Piontka*, Kraków 2005.

Akty prawne

Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej – wersja skonsolidowana z dnia 26 października 2012 roku, OJ C 326/47.

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1093/2010 z dnia 24 listopada 2010 roku w sprawie ustanowienia Europejskiego Urzędu Nadzoru (Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego), zmiany decyzji nr 716/2009/WE oraz uchylecia decyzji Komisji 2009/78/WE, OJ L 331/2.

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1094/2010 z dnia 24 listopada 2010 roku w sprawie ustanowienia Europejskiego Urzędu Nadzoru (Europejskiego Urzędu Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych), zmiany decyzji nr 716/2009/WE i uchylecia decyzji Komisji 2009/77/WE (Dz.Urz. UE z dnia 15 grudnia 2010 roku, OJ L 331/84.

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1095/2010 z dnia 24 listopada 2010 roku w sprawie ustanowienia Europejskiego Urzędu Nadzoru (Europejskiego Urzędu Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych), zmiany decyzji nr 716/2009/WE i uchylecia decyzji Komisji 2009/77/WE (Dz.Urz. UE z dnia 15 grudnia 2010 roku, OJ L 331/12.

Magdalena Liwińska, Porozumienie CETA lekarstwem na kryzys Unii Europejskiej?

Bilski J., Janicka M., *Kryzys strefy euro. Przypadek Grecji*, *Studia Prawno-Ekonomiczne*, 2015, t. XCVII, s. 199-215.

- Czachór Z., *Kryzys w Unii Europejskiej. Propozycje nowych pól i pytania badawczych*, Rocznik Integracji Europejskiej, 2015, nr 9, s. 7-16.
- Eurostat 2016.
- Fiedler R., *Present and potential factors destabilizing Central Asia as a challenge to the European Union*, *Przeegląd Politologiczny* 2016, nr 2, s. 105-114.
- Foodwatch, *CETA, TTIP and the EU precautionary principle. Legal analysis of selected parts of the draft CETA agreement and the EU TTIP proposals*, <http://ttip2016.eu/blog/216.html>.
- Janicka M., *Nierównowaga zewn. trzyna w krajach strefy euro*, *Acta Universitatis Lodziensis, Folia Oeconomica* 2015, nr 5 (316), s. 99-111.
- Kohler P., Storm S., *CETA Without Blinders: How Cutting Trade Costs and More Will Cause Unemployment, Inequality and Welfare Losses*, Working Paper 2016, No. 16-03, Global Development and Environmental Institute, <http://www.ase.tufts.edu/gdae/Pubs/wp/16-03CETA.pdf>.
- Konfederacja Lewiatan, *CETA przyniesie korzyści polskim firmom*, CEO.COM.PL BIZNES W PRAKTYCE (9.10.2016).
- Komisja Europejska, *A Trade SIA Relating to the Negotiations of a Comprehensive Economic and Trade Agreement (CETA) between the EU and Canada*, Trade10/B3/B06, 2011, Final Report.
- Komisja Europejska, , Standard Eurobarometer, 2016, nr 85.
- Komisja Europejska, http://ec.europa.eu/trade/policy/in-focus/ceta/index_pl.htm#growth, 2016.
- Komisja Europejska, Eurobarometer 40 years, *Effects of the economics and financial crisis on european public opinion*.
- Komisja Europejska i rząd Kanady, *Assessing the costs and benefits of a closer EU-Canada partnership*, 2008.
- Mazur G., *Kompleksowa umowa o współpracy gospodarczej i handlowej o nowy wymiar relacji Unii Europejskiej z Kanadą*, Unia Europejska.pl, 2014, nr 6 (229), Instytut Badań Rynku, Konsumpcji i Koniunktury, s. 31-42.
- Ministerstwo Rozwoju, *Analiza gospodarczo-handlowa Całociowego Gospodarczego i Handlowego Porozumienia z Kanadą (CETA) dla polskiej gospodarki i przedsięwzięć - wybrane zagadnienia*, Warszawa 2016.
- Muszyński M. (red.), *CETA o czy jest si czego ba ?* <http://www.forbes.pl/ceta-porozumienie-o-wolnym-handlu-z-kanada-grozne-jak-ttip-,artykuly,207870,1,1.html>.

- Orziak, L., 2016, *Europa nie potrzebuje CETA*, <http://kulturaliberalna.pl/2016/11/04/leokadia-oreziak-ceta-rozmowa/>
- O rodek Bada nad Migracjami, *Biuletyn migracyjny*, 2015, nr 53.
- Rada Unii Europejskiej, *Kompleksowa Umowa Gospodarczo-Handlowa (CETA) między Kanadą, z jednej strony, a Unią Europejską, z drugiej strony*, 10973/16, 2016/0206 (NLE).
- Saryusz-Wolski, J., *Unia Europejska wobec kryzysu*, *Nowa Europa* 2013, nr 2(15), s. 3-9.
- Siekierski: *CETA przyniesie korzyści polskiemu rolnictwu*, wywiad A. Wał-Tureckiej <http://fakty.interia.pl/raporty/raport-ceta/tylko-w-interii/news-siekierski-ceta-przyniesie-korzysci-polskiemu-rolnictwu,nId,2293073>.
- Sinclair S., Trew S., Mertins-Kirkwood H. (red.), *Making Sense of the CETA ó An Analysis of the Final Text of the Canadian-European Union Comprehensive Economic and Trade Agreement*, Canadian Centre for Policy Alternatives 2014.
- Stanowisko Zarządu Krajowej Rady Izb Rolniczych w sprawie Kompleksowej umowy gospodarczo-handlowej (CETA), http://www.krir.pl/files/pisma/Stanowisko_Zarz%C4%85du_KRIR_ws._CETA_i_TTIP.pdf.
- Stiglitz J.E., *On the Wrong Side of Globalization*, *The New York Times* March 16, 2014, s. SR12.
- Tendera-Waszczyk H. (red.), *Kryzys Unii czy kryzys w Unii?*, Difin, Warszawa 2014.

Jakub Staniszewski, Koncepcja zrównoważonej intensyfikacji rolnictwa w państwach Unii Europejskiej

- Anon B. (ed.), *Greenhouse gas mitigation for organic and conventional dairy production (MIDAIR)*, Project No. CC0255, Report to Defra, London 2004.
- Anon B., *Tools for Managing Manure Nutrients*, 2006, www.organic.aber.ac.uk/library/Tools%20for%20managing%20manure%20nutrients.pdf (27.10.2016).
- Brundtland G i in., *Our common future*, 1987, <http://www.un-documents.net/our-common-future.pdf> (27.10.2016).
- Buckwell A., Heissenhuber A., Blum W., *Sustainable Intensification of European Agriculture*, RISE, Brussels 2014.
- Chechelski P., Grochowska R., Wigier M., *Wyzwania i ograniczenia długookresowego rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich w Polsce*, IERiG -PIB, Warszawa 2012.

- Coscieme L., Pulselli F., M., Niccolucci V., Patrizi N., Sutton P., C., *Accounting for land-grabbing from a biocapacity viewpoint*, *Science of The Total Environment* 2016, nr 539, s. 551-559.
- Czy ewski A., Wawrzyniak / ., *Wspólna polityka rolna Unii Europejskiej po reformie MacSharry'ego w warunkach różnych opcji polityki gospodarczej*, *Wię i Rolnictwo* 2004, nr 4, s. 31-49.
- Czy ewski A., *Teoriopoznawcze przesłanki rozwoju rolnictwa rodzinnego*, w: A. Chlebacka (red.), *Ekonomiczne mechanizmy wspierania i ochrony rolnictwa rodzinnego w Polsce i innych państwach Unii Europejskiej*, FAPA, Warszawa 2015, s. 9-30.
- Czy ewski A., Henisz-Matuszczak A., *Makroekonomiczne uwarunkowania rolnictwa industrialnego i społecznie zrównoważonego. Refleksje na temat sprzecznych i realnych*, w: J.S. Zegar (red.), *Koncepcja badań nad rolnictwem społecznie zrównoważonym*, IERiG, Warszawa 2005, s. 53-71.
- Deklaracja Warszawska dotycząca kluczowej roli Unii Europejskiej w rozwiązywaniu problemów żywnościowych świata*, 2011, Warszawa, http://www.minrol.gov.pl/pol/content/download/32537/180292/file/delarcja_warszawska_pl.pdf (31.10.2016).
- Drygas M., Nurzyńska I., *Zrównoważona intensyfikacja: ómit czy realna szansa?*, w: / . Hardt, D. Milczarek-Andrzejewska (red.), *Ekonomia jest piękna?*, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2015., s. 336-350.
- FAO, IFAD, WFP, *The State of Food Insecurity in the World 2015*, 2015, <http://www.fao.org/3/a-i4646e.pdf> (26.10.2016).
- FAOSTAT, <http://faostat.fao.org/beta/en/#data> (29.10.16).
- Garnett T. i in., *Sustainable intensification in agriculture: premises and policies*, *Science* 2013, nr 341(6141), s. 33-34.
- Godfray H.C.J., Garnett T., *Food security and sustainable intensification*, *Philosophical Transactions of the Royal Society B: Biological Sciences*, 2014, nr 369(1639), <http://rstb.royalsocietypublishing.org/content/royptb/369/1639/20120273.full.pdf> (31.10.2016).
- Green Report, *Romania reduce poluarea cu nitrati*, 2008, <http://www.green-report.ro/dynamic/stiri/stiri/romania-reducepoluarea-cu-nitrati-8416.htm> (27.10.2016).
- Hendrickx F., Maelfait J., Van Wingerden W., Schweiger O., Speelmans M., Aviron S., Augenstein I., Billeter R., Bailey D., Bukacek R., *How landscape structure, land-use intensity and habitat diversity affect components of total arthropod diversity in agricultural landscapes*, *Journal of Applied Ecology* 2007, nr 44, s. 340-351.

- International Food Policy Research Institute, *Global Nutrition Report 2015*, 2015, http://www.fao.org/fileadmin/user_upload/raf/uploads/files/129654.pdf (26.10.2016).
- Komisja Europejska, *EUROPA 2020 Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu*, 2010, http://stat.gov.pl/files/gfx/portal_informacyjny/pl/defaultstronaopisowa/5993/1/1/europa_2020_pl.pdf (25.10.2016).
- Kowalczyk S., Sobiecki R., *Europejski model rolnictwa ó uwarunkowania ewolucji*. Roczniki Nauk Rolniczych, Seria G ó Ekonomika Rolnictwa, 2011, nr 98(3), s. 9-20.
- Momeu L., *Algal communities from Stiucii Lake*, w: K.P. Batters (ed.), *Stiucii Lake: Monographic Study*, Editura Casa Cart, Cluj Napoca 2006, s. 1-100.
- Noleppa S., Witzke von H., Carlsburg M., *The social, economic and environmental value of agricultural productivity in the European Union*. HFFA working paper 03/2013, <http://www.hffa.info/files/hffa-wp-3-2013.pdf> (25.10.2016).
- Nurzy ska I., *Wspólna Polityka Rolna Unii Europejskiej a koncepcja zrównoważonej intensyfikacji rolnictwa*, Roczniki Naukowe Stowarzyszenia Ekonomistów Rolnictwa i Agrobiznesu, 2015, nr 17(4), s. 209-214.
- Paszkowski S., *Ewolucja idei rolnictwa zrównoważonego i rozwoju terenów wiejskich (SARD)*, *Wie i Rolnictwo* 2001, nr 1, s. 45-63.
- Poczta W., *Wspólna polityka rolna po 2013 ó uzasadnienie, funkcje, kierunki rozwoju w kontekście interesu polskiego rolnictwa*, *Wie i Rolnictwo* 2010, nr 3(148), s. 38-55.
- Pretty J.N., *The sustainable intensification of agriculture*, *Natural Resources Forum* 1997, Vol. 21, No. 4, s. 247-256.
- Rigueiro-Rodriguez A., McAdam J., Mosquera-Losada M.R. (eds.), *Agroforestry in Europe: Current Status and Future Prospects*, Springer, Netherlands 2008.
- Stoate C., Baldi A., Beja P., Boatman N.D., Herzon I., Doorn van A., Snoo de G. R., Rakosy L., Ramwell C., *Ecological impacts of early 21st century agricultural change in Europe ó a review*, *Journal of Environmental Management* 2009, nr 91(1), s. 22-46.
- The European Model of Agriculture - Challenges Ahead A Background Paper for the Meeting of Ministers of Agriculture in Oulu 26.9.2006*, http://www.euroqualityfiles.net/Documents%20EUAM%20and%20CEECAP/Europe/Future%20policy/oulu_european_model_agriculture_en.pdf (25.10.2016).
- The Montpellier Panel, *Sustainable Intensification: A New Paradigm for African Agriculture*, London 2013.
- Tittonell P., *Ecological intensification of agriculture ó sustainable by nature*, *Current Opinion in Environmental Sustainability*, 2014, nr 8, s. 53-61.

United Nations, *Probabilistic Population Projections based on the World Population, Prospects: The 2015 Revision*. Population Division, DESA, 2015, <http://esa.un.org/unpd/ppp/> (29.10.2016).

Wilkin J., *Wielofunkcyjność rolnictwa ó konceptualizacja i operacjonalizacja zjawiska*, *ŒWie i Rolnictwo* 2009, nr 4(145), s. 9-28.

World Summit Outcome, 2005, <http://www.un.org/womenwatch/ods/A-RES-60-1-E.pdf> (27.10.2016).

Zaj c D., *Wielofunkcyjność gospodarstw rolników-przedsi biorców*, *Acta Scientiarum Polonorum, Oeconomia*, 2010, nr 9(2), s. 229-240.

Zegar J.S., *Przesłanki nowej ekonomiki rolnictwa*, *ŒZagadnienia Ekonomiki Rolnej* 2007, nr 4, s. 5-27.

Joanna Stefaniak, Joanna Kuczevska, Mapa drogowa jednolitego rynku wewn trznego ó zał enia czy rzeczywisto

Cecchini P., Catinat M., Jacquemin A., *The European challenge ó 1992. The beneŁts of a single market*, Brussels 1992.

EPRS, *The Cost of Non-Europe in the Single Market. 'Cecchini Revisited' An overview of the potential economic gains from further completion of the European Single Market by Zsolt Pataki*, CoNE 1/2014, PE 510.981, Brussels 2014.

European Commission, *White Paper, Completing the Internal Market*, COM (85) 310 final, Brussels, 14.06.1985.

European Commission, *The economics of 1992*, *ŒEuropean Economy* 1988, no 35.

European Commission, *The impact and effectiveness of the single market*, COM (96) 520 final, Brussels, 30.10.1996.

European Commission, *Economic evaluation of the internal market*, *ŒEuropean Economy* 1996, no. 4, Brussels.

European Commission, *The 1996 single market review*, SEC (96) 2378, Brussels, 16.12.1996.

European Commission, *Single market action plan*, CSE (97)1 Łnal, Brussels 1997.

Inicjatywa Mobilno ci Pracy, Nowelizacja Dyrektywy 96/71/WE, 2016, <http://inicjatywa.eu/6168/czy-pakiet-mobilnosci-zmieni-rzeczywistosc-delegowania-w-polsce/> (10.11.2016).

Juncker J.-C., *Nowy pocz tek dla Europy: Mój program na rzecz zatrudnienia, wzrostu, sprawiedliwo ci oraz zmian demokratycznych. Wytoczne polityczne na nast pn*

- kadencji Komisji Europejskiej*, Strasburg, 15.07.2014, https://ec.europa.eu/priorities/sites/beta-political/files/juncker-political-guidelines-speech_pl.pdf.
- Komisja Europejska, *Akt o jednolitym rynku. Dwanaście wytycznych na rzecz pobudzenia wzrostu gospodarczego i wzmocnienia zaufania. Wspólnie na rzecz nowego wzrostu gospodarczego*, COM(2011) 206 final, Bruksela 2011.
- Komisja Europejska, *Lepsze zarządzanie jednolitym rynkiem. Komunikat Komisji*, COM(2012) 259 final, Bruksela 2012.
- Komisja Europejska, *Akt o jednolitym rynku II. Razem na rzecz nowego wzrostu gospodarczego*, COM(2012) 573 final, Bruksela, 3.10.2012.
- Komisja Europejska, *Usprawnianie jednolitego rynku: więcej możliwości dla obywateli i przedsiębiorstw*, COM (2015) 550 final. Bruksela 2015.
- Komisja Europejska, *ZIELONA KSIĘGA: Tworzenie unii rynków kapitałowych*, COM(2015) 63 final, Bruksela, 18.2.2015.
- Komisja Europejska, *Unia rynków kapitałowych: plan działania na rzecz bardziej dynamicznego finansowania przedsiębiorstw i inwestycji*, Komisja Europejska - Komunikat prasowy, Bruksela, 30 września 2015, http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-5731_pl.htm (10.11.2016).
- Komisja Europejska, *Wniosek dotyczący Dyrektywy zmieniającej dyrektywę 96/71/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 grudnia 1996 r. dotyczącą delegowania pracowników w ramach świadczenia usług*, Strasburg, 8.3.2016.
- Komisja Europejska, *Komunikat Komisji Europejskiej w sprawie wniosku dotyczącego dyrektywy zmieniającej dyrektywę o delegowaniu pracowników, w odniesieniu do zasady pomocniczości, zgodnie z protokołem nr 2*, COM(2016) 505 final, Bruksela, 20.7.2016.
- Komisja Europejska, *Komunikat Komisji: Unia rynków kapitałowych o przyspieszenie reformy*, COM(2016) 601 final, Bruksela, 14.9.2016.
- Komisja Europejska, *Komunikat Komisji: Realizacja agendy jednolitego rynku na rzecz zatrudnienia, wzrostu i inwestycji*, COM(2016) 361 final, Bruksela, 1.6.2016.
- Komisja Europejska, *Komunikat Komisji: Program prac Komisji na 2017 r. Na rzecz Europy, która chroni, wspiera i broni*, COM(2016) 710 final, Strasburg, 25.10.2016.
- Kuczeńska J., Stefaniak-Kopoboru J., *Ocena i kierunki rozwoju jednolitego rynku europejskiego*, *Przebieg Zachodniopomorski* 2013, vol. 2(3).
- Kuczeńska J., Stefaniak-Kopoboru J., *The new strategy of the European Union's internal market*, *Analizy i Opracowania KEIE UG 2016*, nr 2/ (024).

Monti M., *A new strategy for the single market. At the service of Europe's economy and society*, Milan 2010.

St pniak A., Kuczevska J., *Polskie przedsi biorstwo na rynku Unii Europejskiej. Szanse i zagro enia*, FRUG, Gda sk 2004.

Uchwa a Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie uznania projektu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniaj cej dyrektyw 96/71/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 grudnia 1996 r. dotycz c delegowania pracowników w ramach wiadczenia us ug za niezgodny z zasad pomocniczo ci, M.P. 2016 poz. 404, [http://orka.sejm.gov.pl/opinie8.nsf/nazwa/410_u/\\$file/410_u.pdf](http://orka.sejm.gov.pl/opinie8.nsf/nazwa/410_u/$file/410_u.pdf) (10.11.2016).

Zieli ska-G€bocka A. Gawlikowska-Hueckel K., *Integracja europejska. Od jednolitego rynku do unii walutowej*, C. H. Beck, Warszawa 2004.

Justyna A. Bokaj , Niemieckie Ordo i spo cyczna gospodarka rynkowa w procesie europeizacji

Bloomberg, *Should the United Kingdom remain a member of the European Union or leave the European Union?*, <https://www.bloomberg.com/graphics/2016-brexit-referendum/>.

Böhm F., *Die Ordnung der Wirtschaft als geschichtliche Aufgabe und rechtschöpferische Leistung*, Stuttgart/Berlin 1937.

Böhm F., Eucken W., Großmann-Doerth H., *Unsere Aufgabe*, w: F. Böhm, W. Eucken, H. Großmann-Doerth (Hrsg.), *Ordnung der Wirtschaft*, H. 1., Stuttgart/Berlin 1937, s. VII-XXI.

Bokaj J., has : *Ko Fryburskie*, w: J. Famielec, A. Szplit, *Leksykon spo cycznej gospodarki rynkowej*, wyd. I., Instytut Zarz dzania Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, Kielce 2016.

Bokaj J., *Niemieckie spa stwo cudówö. Reformy Hartza jako remedium na kryzys gospodarczy*, Wi ö nr 11-12: *Czas kryzysu, czas pyta* , listopad-grudzie 2012.

Bokaj J., *Porównanie koncepcji ładu spo cyczno- gospodarczego A. Rüstowa, W. Röpkego, A. Müllera-Armacka*, w: P. Pysz, A. Grabska, M. Moszy ski (red.), *ad gospodarczy a współczesna ekonomia*, PWN, Warszawa 2014.

Bokaj J., *Spo cyczna Gospodarka Rynkowa jako instrument walki politycznej wp ywaj cy na ksztac ładu spo cyczno- gospodarczego RFN ó prolegomena*, w: P. Pysz, A. Grabska, M. Moszy ski (red.), *Spontaniczne i stanowione elementy ładu gospodarczego w*

- procesie transformacji - dryf €du czy jego doskonalenie?*, Polskie Towarzystwo Ekonomiczne, Warszawa 2014.
- Bokaj J., *System zorganizowanej konkurencji jako konstytuuj ca zasada porz dku gospodarczego Republiki Federalnej Niemiec*, w: J. Koperek (red.), *Rodzina europejska. Filozoficzno- polityczne i spo€czno- ekonomiczne uwarunkowania*, Wydawnictwo KUL, Lublin 2011.
- Bokaj J., *Zhumanizowana Gospodarka Rynkowa w obliczu fetyszu pieni dza i spo€czne stwa masowego*, w: E. M czy ska (red.), *Modele ustroju spo€czno- gospodarczego. Kontrowersje i dylematy*, PTE, Warszawa 2015.
- Bokaj W., *Koncepcja Europy Konrada Adenauera i jej realizacja w praktyce politycznej w latach 1945-1954*, Wydawnictwo Uniwersytetu Wroc€wskiego, Wroc€w 2005.
- Börzel T. A., *How the European Union Interacts with its Member States*, Political Science Series, Institute for Advanced Studies, Vienna 2003.
- Dahl M., *Niemiecki model spo€cznej gospodarki rynkowej jako wzór dla polskich przemian systemowych po 1989 roku*, Dom Wydawniczy Elipsa, Warszawa 2015.
- EU referendum results and maps: Full breakdown and find out how your area voted*, The Daily Telegraph 23.06.2016, <http://www.telegraph.co.uk/news/2016/06/23/leave-or-remain-eu-referendum-results- and-live-maps/>.
- Dembinski P. H., *Humanizm gospodarczy. Spo€czna gospodarka rynkowa w czasach kryzysu*, Wi ö nr 11-12: *Czas kryzysu, czas pyta* , listopad- grudzie 2012.
- Eur-lex, *Decyzja Rady o wezwaniu Niemiec zgodnie z art. 104 ust. 9 Traktatu WE do przyj cia rodków zmierzaj cych do zredukowania deficytu oraz uznanych za konieczne w celu zaradzenia sytuacji nadmiernego deficytu*, Bruksela 2006, <http://eur-lex.europa.eu/legalcontent/pl/TXT/?uri=CELEX%3A52006SC0285>.
- Eur-lex, *Dziennik Urz dowy Unii Europejskiej, Traktat z Lizbony zmieniaj cy Traktat o Unii Europejskiej i Traktat ustanawiaj cy Wspólnot Europejsk podpisany w Lizbonie dnia 13 grudnia 2007r.*, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/pl/ALL/?uri=OJ%3AC%3A2007%3A306%3ATOC>.
- Feld L. P., Köhler E. A., Nientiedt D., *Ordoliberalism, Pragmatism and the Eurozone Crisis: How the German Tradition Shaped Economic Policy in Europe* 15/04, Freiburg Discussionpapers on Constitutional Economics No. 5368, Albert-Ludwigs-Universität Freiburg 2004.
- Grosse T., *Systemowe spojrzenie na europeizacj* , *Studia Europejskie*, nr 3, Centrum Europejskie Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2012.

- Hang N. T. T., *Europeanization: simply a top-down process?*, *Marmara Journal of European Studies* 2011, Vol. 19, No. 1.
- Howell K., *Developing Conceptualizations of Europeanization and European Integration: Mixing Methodologies*, Research Unit for Institutional Governance Ashcroft International Business School, Scheffield, UK 2002.
- Kaarlejärvi J., *Fiscal Policy Without a State in EMU?: Germany, the Stability and Growth Pact and Policy Coordination*, Palgrave Macmillan, New York 2007.
- Komisja Europejska, *Wzrost gospodarki w strefie euro, 23.05.2013, usprawnienie zarzadzania gospodarką w strefie euro*, 23.05.2013, http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-13-457_pl.htm (30.05.2017).
- Konegen N., *Marktwirtschaft und Globalisierung*, w: R. Robert (red.), *Bundesrepublik Deutschland ó Politisches System und Globalisierung*, Waxmann, Münster 2000.
- Konegen N., *Wirtschaftspolitik für Politik Wissenschaftler: ausgewählte Entscheidungsfelder*, Lit Verlag, Münster 1994.
- Krzysztofik E., *Charakter prawa unijnego w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości i sędziów konstytucyjnych państw członkowskich*, *Rocznik Nauk Prawnych*, 2014, t. XXIV, nr 2.
- Ladrech R., *Europeanization of Domestic Politics and Institutions: The case of France*, *Journal of Common Market Studies* 1994, Vol 32, No 1.
- Mikhel R., *German influence on the EU Monetary Policy*, Publishing House of Yauiliai University 2012.
- Müller-Armack A., *Soziale Marktwirtschaft*, w: *Handwörterbuch der Sozialwissenschaften*, Bd. 9., Stuttgart - Tübingen, Göttingen 1956.
- Nordmann J., *Das Prinzip des Nichtwissens im Jahrhundert der Wissenschaft. Zum Verhältnis von Neoliberalismus und liberaler Wissenschaftstheorie*, w: Ch. Butterwegge, B. Lösch, R. Ptak (red.) *Neoliberalismus. Analysen und Alternativen*, Verlag für Sozialwissenschaften, Wiesbaden 2008.
- Of rules and order. German ordoliberalism has had a big influence on policy during the euro crisis*, *The Economist* May 2015, <http://www.economist.com/news/europe/21650565-german-ordoliberalism-has-had-big-influence-policy-during-euro-crisis-rules-and-order>.
- Pies I., Leschke M., *Walter Euckens Ordnungspolitik*, Mohr Siebeck, Tübingen 2002.

- Pęciennik S., *Strefa śbez euroö po ewentualnym Brexicie*, Polski Instytut Spraw Mi dzynarodowych, Biuletyn nr 42, 29.06.2016, https://www.pism.pl/files/?id_plik=22068.
- Portal für Statistic, Statista, *Unemployment rate in member states of the European Union in February 2017 (seasonally adjusted)*, <https://www.statista.com/statistics/268830/unemployment-rate-in-eu-countries/>.
- Portal für Statistic, Statista, *Youth unemployment rate in Europe (EU member states) as of February 2017 (seasonally adjusted)*, <https://www.statista.com/statistics/266228/youth-unemployment-rate-in-eu-countries/>.
- Ptak R., *Vom Ordoliberalismus zur Sozialen Marktwirtschaft: Stationen des Neoliberalismus in Deutschland*, Springer Verlag, Opladen 2004.
- Radaelli C. M., *Europeanisation: solution or problem?* European Integration online Papers (EIoP) 2004, Vol. 8, No. 16, <http://www.eiop.or.at/eiop/pdf/2004-016.pdf>.
- Rieble V., *Walter Eucken und die Frage nach der Arbeitsmarktordnung*, w: B. Külp, V. Vanberg (red.), *Freiheit und wettbewerbliche Ordnung. Gedankband zur Erinnerung an Walter Eucken*, Haufe, Freiburg 2000.
- Ruszkowski J., *Europeizacja ad extra w zarz dzaniu zewn trznym (external governance) Unii Europejskiej*, Rocznik Integracji Europejskiej 2010, nr 4, WydziałNauk Politycznych i Dziennikarstwa Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Pozna 2010.
- Ruszkowski J., *Ponadnarodowo w systemie politycznym Unii Europejskiej*, Oficyna Wolters Kluwer, Warszawa 2010.
- Staszczuk A., *Parlament Europejski ó sukces eurosceptyków: komentarz do wyników wyborów europejskich z 2014 r.*, Biuletyn Instytutu Zachodniego, http://www.iz.poznan.pl/plik_pobierz,195,2aad2a32cf95e488e728bdae2716bf11/956-eurowybory.pdf.
- Toporowski P., *Bezrobocie w ród mędzych? Czas na reindustrializacj !*, śBiuletyn PISMö nr 82 (1058), 9.08.2013.
- Wildmann L., *Wirtschaftspolitik: Module der Volkswirtschaftslehre*, Bd III, Gruyter, Oldenburg 2016.
- Wünsche H. F., *Die Verwirklichung der Sozialen Marktwirtschaft nach dem Zweiten Weltkrieg und ihr Verfall in der sechziger und siebziger Jahren*, w: O. Schlecht, G. Stiltenberg (red.), *Soziale Marktwirtschaft. Grundlagen, Entwicklungslinien, Perspektiven*, Herder, Freiburg im Briesgau 2001.
- Zieschang Z., *Das Staatsbild Franz Böhm*, Lucius & Lucius, Stuttgart 2003.

Marta Ulbrich, The evolution of the German industrial policy in the context of challenges to the global economy

Aiginger K., *Industrial Policy for a Sustainable Growth Path*, Österreichische Institut für Wirtschaftsforschung, WIFO Working Papers 2014, no 469.

Audretsch D. B., Lehmann E. E., , *The Seven Secrets of Germany. Economic Resilience in an Era of Global Turbulence*, Oxford University Press, New York 2016.

Bundesministerium für Wirtschaft und Energie, *Die Energie der Zukunft*, Bonifatius GmbH, Paderborn 2015.

Deutsches Institut für Entwicklungspolitik, *Green Industrial Policy. Managing Transformation under Uncertainty*, Discussion Paper 2014, no 28.

Does Deutschland do digital?, *The Economist* 2015, Nov. 21st.

European Commission, *Communication of 28 November 2010 from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions - An Integrated Industrial Policy for the Globalisation Era, Putting Competitiveness and Sustainability at Centre Stage*, COM (2010) 614, 2010.

European Commission, *Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions - A Stronger European Industry for Growth and Economic Recovery*, COM (2012) 582, 2012.

Eurostat online: [naida_10_a10], *Gross value added by A*10 industry - selected international annual data* (7 October 2016).

Eurostat online: [nama_nace06_e], *National Accounts by 6 branches - employment data* (7 October 2016).

Federal Ministry of Economic Affairs and Energy online, <http://www.bmwi.de/EN/Topics/Economy/Industrial-policy/industrie-4-0,did=708234.html>, (17 October 2016).

Federal Ministry of Economic Affairs and Energy, *Digitization of Industrie ó Platform Industrie 4.0*, BMWI, Berlin 2016.

Federal Ministry of Economics and Technology, *General Economic Policy, Industrial Policy in focus: Germany as a competitive industrial nation. Building on strengths ó overcoming weaknesses ó securing future*, BMWI, Berlin 2010.

- Federal Ministry of Economics and Technology, *Making Germany fit for the future ó taking opportunities of digital transformation*, BMWI, Berlin 2016.
- Federal Statistical Office, *Comparison of 2016 labour costs between EU countries: Germany ranks seventh*, 2017, https://www.destatis.de/EN/PressServices/Press/pr/2017/04/PE17_125_624.html;jsessionid=3D1847E64DA8FD208E938B473F518986.cae1, (20 May 2017).
- Folkerts-Landau D., Schneider S., *Beacon of Stability: The foundations of Germany Success*, Deutsche Bank AG, Frankfurt am Main 2016.
- Grabas Ch., N tzenadel A. (ed.), *Industrial policy in Europe after 1945. Wealth, Power and Economic Development in the Cold War*, Palgrave Macmillan, New York 2014.
- Gr ner S., *Ensuring economic growth and socioeconomic stabilization: Industrial policy in West Germany, 1950-1975* in: Ch. Grabasand, A. N tzenadel, (ed.), 2014, *Industrial policy in Europe after 1945. Wealth, Power and Economic Development in the Cold War*, Palgrave Macmillan, New York 2014.
- ILO, Research Department Briefing, , *Re-shoring in Europe: Trends and Policy Issues*, 2015, http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---europe/---ro-geneva/---ilo/brussels/documents/genericdocument/wcms_409444.pdf, (19 May 2017).
- Jungjohann A., *The Energiewende ó A Success Story at a Crossroads* [in:] Bertelsmann Foundation, *Newpolitik. German Policy. Translated*, 2016, http://www.bfna.org/sites/default/files/publications/Newpolitik_German_Policy_Translated_web_0.pdf, (19 May 2017).
- Karpi ski A., *Nowe trendy w polityce przemysłowej UE*, Mazowsze. Studia Regionalne, 2013, no 13.
- O'Sullivan E., Andreoni A., López-Gómez C., Gregory M., *What is new in the new industrial policy? A manufacturing systems perspective*, *Óxford Review Economic Policy* 2013, 29 (2).
- OECD, *Perspective on Global Development 2013: Industrial Policy in a Changing World*, OECD Publishing 2013., http://dx.doi.org/10.1787/persp_glob_dev-2013-en.
- OECD-WTO online, *Trade in Value Added (TIVA) Indicators*, <https://stats.oecd.org/index.aspx?queryid=66237> (8 October 2016).
- Rodrik D., *Industrial Policy for Twenty-First Century*, Harvard University Faculty Research Working Papers Series 2004, RWP04-047.
- Rubenson D., *Technology Policy in the Federal Republic of Germany*, The Rand Corporation, Santa Monica 1990.

- Stöllinger R., Foster-McGregor N., Holzner M., Landesmann M., Pöschl J., Stehrer R., *A Manufacturing Imperative in the EU ó Europe's Position in Global Manufacturing and the Role of Industrial Policy*, Wiener Institut für Internationale Wirtschaftsvergleiche Research Report 391, 2013.
- Szalavetz A., *Tertiarization of manufacturing in the new economy*, World Economics, Hungarian Academy of Sciences Working Papers 2003, No 134.
- Tanzi V., *Government versus Markets. The Changing Economic Role of the State*, Cambridge University Press, United States of America 2011.
- Ulbrych M., *Znaczenie produkcji przemysłowej krajów UE w gospodarce światowej*, *Miscellanea Oeconomicae: Globalizacja i regionalizacja we współczesnym świecie*, 2016, no 3.
- UNIDO online, <http://www.unido.org/resources/statistics/statistical-databases.html> (8 October 2016).
- UNIDO, *The Industrial Competitiveness of Nations. Looking back, forging ahead*, United Nations, Vienna 2013.
- UNIDO, *Industrial Development Report 2016. The role of Technology and Innovation in Inclusive and Sustainable Industrial Development Research*, Vienna 2015.
- Warwik K., *Beyond Industrial Policy: Emerging Issues and New Trends*, OECD Science Technology and Industry Policy Papers 2013, no 2.
- Weiss J., *Industrial policy in the twenty-first century*, Working paper // World Institute for Development Economics Research 2011, no. 55.

Małgorzata Czermińska, Efekty handlowe włączenia Polski do jednolitego rynku towarowego

- Ballasa B., *Trade liberalization and revealed comparative advantage*, The Manchester School of Economics and Social Studies 1965, No. 33, s. 99-123.
- Bojczyk P., Misala J., *Integracja ekonomiczna*, PWE, Warszawa 2003.
- De Benedictis L., Tambari M., *A note on the balassa index of revealed comparative advantage*, Università Politecnica delle Marche Working Paper 2002, No. 158, Ancona, s. 1-37.
- Cielik A., *Handel wewnątrzrynkowy Polski z Unią Europejską : Stan obecny i perspektywy rozwoju*, w: J.J. Michałek, W. Siwiński, M. Socha (red.), *Od liberalizacji do integracji Polski z Unią Europejską : mechanizmy i skutki gospodarcze*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2003, s. 62-76.

- Czarny E., *Regionalne ugrupowania integracyjne w gospodarce wiatowej*, PWE, Warszawa 2013.
- Czermska M., *10 lat członkostwa Polski w Unii Europejskiej. Skutki włączenia do jednolitego rynku europejskiego*, *ŹKrakowskie Studia Mi dzynarodowe* 2014, nr 1 (XI), s. 9-25.
- Decyzja Rady nr 2000/597/WE, Euratom z 29 wrze nia 2000 r. w sprawie systemu rodków wŹsnych Wspólnot Europejskich, Dz. Urz. UE L 253 z 7 pa dziernika 2000 r.
- Decyzja Rady nr 2014/335/UE, Euratom z 26 maja 2014 r. w sprawie systemu zasobów wŹsnych Unii Europejskiej, Dz. Urz. L 168 z 7 czerwca 2014 r.
- Dyrektywa Rady 2004/74/WE z 29 kwietnia 2004 r. zmieniaj ca dyrektyw 2003/96/WE w zakresie mo liwo ci stosowania przez okre lone Pa stwa CzŹnkowskie czasowych zwolnie lub obni ek poziomu opodatkowania na produkty energetyczne i energi elektryczn , Dz.U. L 157 z 30 kwietnia 2004 r.
- Hinlopen J., Marrewijk Ch., *On the empirical distribution of the Balassa index*, *Weltwirtschaftliches Archiv* 2001, vol. 137, No. 1 , s. 1-35.
- Kaliszuk E., *Wspólna polityka handlowa a interesy gospodarcze Polski*, w: H. B k, G. Wojtkowska/ odej (red.), *Gospodarka Polski w Unii Europejskiej w latach 2004-2006*, Szkoła GŹwna Handlowa, Warszawa 2007.
- Kawecka-Wyrzykowska E., *Evolving Pattern of Intra-industry Trade Specialisation of the New Member States of the EU: The Case of the Automotive Industry*, w: F. Keereman, I. Székely (eds.) *Five Years of an Enlargement EU ó A positive Sum Game*, Springer-Verlag, Berlin Heidelberg 2010.
- Komisja Europejska, 2015, Management Plan 2015, http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2013/january/tradoc_150230.pdf.
- Ministerstwo Finansów, ŹBiuletyn Statystyczny SŹby Celnej 2004, 2006, 2008, 2010, 2013 Warszawa.
- Ministerstwo Finansów, *Kompendium statystyczne SŹby Celnej 2010-2014*, Warszawa 2015.
- Molendowski E., Polan W., *Zmiany pozycji konkurencyjnej Polski w handlu wewn trzgaŹziowym z krajami UE-15 przed akcesj i po niej*, w: E. MaŹszy ska, G. Mazur, I. MusiaŹwska (red.), *Polska. 10 lat członkostwa w Unii Europejskiej*, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu, Pozna 2015.
- Mosiej G., *Funkcjonowanie systemu celnego w Polsce po wej ciu do Unii Europejskiej*, ŹGospodarka Narodowa 2008, nr 9.

- Pluciński E. M., *Konkurencyjno-strukturalno-czynnikowa polskiego handlu na rynku UE w latach 2002-2012*, Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego, Kraków 2015.
- Pluciński E. M., *Dynamika zmian w strukturze handlu zagranicznego Polski z krajami UE. Wybrane aspekty z perspektywy konkurencyjności czynnikowej polskiego eksportu oraz handlu między- i wewnątrzrynkowego*, *ŹKwartalnik Naukowy Uczelni Vistula* 2012, nr 3.
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej w sprawie rejestru rodków farmaceutycznych i substanców medycznych z 15 grudnia 1993 r, Dz. U. 1994, nr 6 z 17 stycznia 1994 r.
- Łedziewska K., *Regionalizm handlowy w XXI wieku. Przeglądki teoretyczne i analiza empiryczna*, Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2012.
- WTO, *Trade Policy Review: European Communities 2007, Report by the Secretariat WTO*, WT/TPR/S/177, 2007.
- Łińka V., Łydel J., *Real and nominal convergence and the new EU Member States ó actual state and implications*, *Prague Economic Papers* 2007, vol. 16, No. 3, Praga, s. 195-219.

Piotr Kalka, Czy w strefie euro wyst puje jeszcze kryzys?

- Axt H.-J., *Odysee einer Eigendynamik - Wie aus dem Griechenland-Schock eine Euro-Krise wurde*, *ŹSüdeuropa- Mitteilungen* 2010, nr 3.
- Bank Źwiatowy (za: *Stress testy banków. Euro tonie w morzu Źcych kredytów. Które polskie banki s Źzagro one?* www.money.pl).
- Barr C., *What is LTRO and how does it work?* 2012.
- Bessere Bonit tsnote f r Irland*. <http://www.faz.net>, 17.01.2014.
- Boysen-Hogrefe J. et al., *Weltkonjunktur bleibt vorerst kr ftig. w: Weltkonjunktur im Fr hjahr 2011*. *ŹKieler Diskussionsbeitr ge* Nr 488/489, Institut f r Weltwirtschaft, Kiel, M rz 2011.
- Boysen-Hogrefe J., U. Stolzberg U., *Rettingsprogramme und Ownership - Irland, Portugal und Griechenland, im Vergleich*. *Wirtschaftsdienst* 2015, nr 8.
- Brussels Źgodzi zasady bailout*. *ŹDziennik. Gazeta Prawna* 7.03.2011, s. A8.

Colombier C., *Zu wenig Europa im Reformpaket des Europäischen Stabilitäts- und Wachstumspakts*. *Die Volkswirtschaft. Das Magazin für Wirtschaftspolitik* 2011, nr 11.

25 Banken fallen durch den Stresstest, <https://www.tagesschau.de>, 26.10.2014.

Dovern J. et al., *Weltwirtschaftliche Dynamik flaut ab*, w: *Weltkonjunktur und deutsche Konjunktur im Winter 2007*. *Kieler Diskussionsbeiträge*, Nr 447/448. Institut für Weltwirtschaft, Kiel, Dezember 2007.

Dullien S., *Die Europäische Währungsunion: Viel reformiert, aber noch nicht am Ziel*. *Wirtschaftsdienst* 2016, nr 8.

Es gibt eine Einigung. Neue Milliarden für Griechenland. <http://www.faz.net> 13.07.2015).

Eurokrise. <https://de.wikipedia.org>.

Europäische Bankenunion. Stand der Umsetzung und Nachbesserungsbedarfes. Institut der deutschen Wirtschaft, Konrad Adenauer Stiftung. www.kas.de.

European Union, European Commission. *European Innovation Scoreboard 2016*.

EU-Minister beschließen Irland-Hilfe. <http://www.manager-magazin.de/politik/weltwirtschaft>, s. 1.

Grecja nad przepaścią. *Gazeta Wyborcza* 28.04.2010, s. 26.

Griechen ohne Staat, <http://www.faz.net>, 2.07.2015.

Griechenlands Wirtschaft bröckelt an allen Ecken. www.faz.net (18.07.2016)

Griechische Finanzkrise. <http://de.wikipedia.org/wiki>, s.4.

<https://en.wikipedia.org>.

In Portugal geht die Angst vor einer zweiten Rettung um. <http://www.faz.net>.

Internationaler Rettungsplan für Griechenland beschlossen, *Frankfurter Allgemeine Zeitung* 3 V 2010, s. 1.

Internationale Zeitreihen: w: Sachverständigenrat 2015/2016 zur Begutachtung der gesamtwirtschaftlichen Entwicklung.

Irland bekommt 85 Milliarden von der EU, <http://www.welt.de>, s.1-2.

Italienische Bankenkrise - alles kein Problem? <http://www.faz.net> (15.07.2016)

IWF übernimmt 1 Milliarde an Zyperns Rettungspaket. <http://www.faz.net>.

Kalka P., *The European Union in the Face of the Sovereign Debt Crisis*, *Journal of the Institute for Western Affairs* 2013.

Konkluzje szefów państw lub rz. dów strefy euro z dnia 11 marca 2011 r.

Lizbona pożywa na niski procent. *Dziennik. Gazeta Prawna* 6-8.05.2011, s. A9.

Mucha-Leszko B., *Strefa euro. Wprowadzenie. Funkcjonowanie. Międzynarodowa rola euro*.
Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej. Lublin 2007.

Nach Einbindung der Finanzwirtschaft ist Paket für Athen so gut wie geschnürt. §Frankfurter
Allgemeine Zeitung 3.05.2010, s.11.

National accounts and GDP. Europe in figures. Eurostat Statistics. Explained 2014, 2015.

Neues Geld für alte Schulden. www.spiegel.de (19.08.2015).

Neugestaltung der Währungsunion. §Frankfurter Allgemeine Zeitung nr 71,26.03.2011, s.11.

Pakiet unijnej pomocy uskrzydli€rynki. §Dziennik Gazeta Prawna 13.04.2010, s. A15.

Poliński R., *Problemy strefy euro*. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2015.

Rettungsprogramm hat Portugal nicht viel genutzt. http://www.faz.net (22.09.2016).

Sachverständigenrat zur Begutachtung der gesamtwirtschaftlichen Entwicklung.
Jahresgutachten 2012/2013, 2013/2014, 2015/2016.

Schäfer D., §Regulierung der EU-Finanzmärkte. §Wirtschaftsdienst 2016, Nr 8.

Schröder K., Laaser C.F., *Die Krise in Südeuropa oder die Angst vor dem Dominoeffekt.
Griechenland, Portugal und Spanien.* §Kieler Diskussionsbeiträge Nr 500/501. Institut
für Weltwirtschaft, Kiel, Januar 2012.

78 Milliarden Euro Notkredite für Portugal. §Frankfurter Allgemeine Zeitung 5.05.2011.

So viel Geld fließt nach Griechenland. www.tagesschau.de/wirtschaft, s. 2 (15.06.2016).

Spanien. Banken gerettet. de.euronews.com, s.1 (12.09.2016).

Za długi Grecji zapłac Niemcy i Francja. §Dziennik Gazeta Prawna 13.04.2010, s. A15.

Zypern hebt die Kapitalkontrollen, http://www.faz.net, 07.04.2015.

Zypern will mehr Hilfe. https://www.faz.net, 19.06.2013.

Zyperns Parlament billigt das Hilfsprogramm. http://www.faz.net.

**Piotr Pawlak, Obraz Niemców w kontekście kryzysu migracyjnego. Analiza komentarzy
u użytkowników wybranych polskich portali informacyjnych**

Clausewitz C., *O wojnie*, Kraków 2007.

Czech F. (red.), *Struktura teorii spiskowych. Antologia*, Kraków 2014.

Dijk van J., *Społeczne aspekty nowych mediów. Analiza społeczeństwa sieci*, Warszawa 2010.

Kmita J., *Kultura i poznanie*, Warszawa 1985.

Łysiak A. (red.), *Nietolerancja*, Gdańsk 2013.

Milewska K., *Stereotyp w etnologii i psychologii społecznej. Próba porównania stanowisk*,
Poznań 2003.

Mouffe, Ch., *Paradoks demokracji*, Wrocław 2005.

Pariser E., *The Filter Bubble. What the Internet Is Hiding from You*, New York 2011.

Pawlak P., *Charakter dyskusji politycznej na portalach informacyjnych. Studium przypadku*, *Studia Europaea Gnesnensia* 2016, nr 13, s. 201-224.

ródła elektroniczne:

950 tys. osób ubiegaj cych si o status uchod cy zarejestrowano w UE, <<http://wiadomosci.wp.pl/kat,1342,title,950-tys-osob-ubiegajacych-sie-o-status-uchodzcy-zarejestrowano-w-UE,wid,18658826,wiadomosc.html>> (grudzie 2016).

Angela Merkel: propozycja V4 ws. kryzysu migracyjnego - interesuj ca, wp.pl, <http://wiadomosci.wp.pl/kat,1356,title,Angela-Merkel-propozycja-V4-ws-kryzysu-migracyjnego-interesujaca,wid,18508021,wiadomosc.html> (grudzie 2016).

Bawaria ostrzega przed imigrantami z podrobionymi paszportami, wp.pl, <<http://wiadomosci.wp.pl/kat,1356,title,Bawaria-ostrzega-przed-imigrantami-z-podrobionymi-paszportami,wid,18508456,wiadomosc.html>> (grudzie 2016).

Berlin: Uchod cy pobili wartowników, interia.pl, <http://fakty.interia.pl/raporty/raport-imigranci-z-afryki/informacje/news-berlin-uchodzcy-pobili-wartownikow,nId,2283025> (grudzie 2016).

"Der Spiegel": mo liwy kompromis ws. przyjmowania uchod ców, onet.pl, <<http://wiadomosci.onet.pl/swiat/der-spiegel-mozliwy-kompromis-ws-przyjmowania-uchodzcow/h0d231n>> (kwiecie 2017).

"Der Spiegel": Wraz z uchod cami do Niemiec przyjechały tysi ce talibów, wp.pl, <http://wiadomosci.wp.pl/der-spiegel-wraz-z-uchodzcamy-do-niemiec-przyjechaly-tysiace-talibow-6114788626122881a> (kwiecie 2017).

Geminus Polska, <https://www.geminus.pl/wydawcy-aktualnosc/top10-najpopularniejszych-stron-internetowych-ostatniego-tygodnia.html> (kwiecie 2017).

Imigranci w Niemczech: Najnowsze statystyki, interia.pl, <http://fakty.interia.pl/raporty/raport-imigranci-z-afryki/informacje/news-imigranci-w-niemczech-najnowsze-statystyki,nId,2284133> (grudzie 2016).

Kryzys migracyjny. Apel ministrów z Polski, Francji i Niemiec, interia.pl, <http://fakty.interia.pl/raporty/raport-imigranci-z-afryki/informacje/news-kryzys-migracyjny-apel-ministrow-z-polski-francji-i-niemiec,nId,2291437> (grudzie 2016).

Marsz z Berlina do Aleppo. Organizatorka jest Polka, onet.pl, <<http://wiadomosci.onet.pl/swiat/marsz-z-berlina-do-aleppo-organizatorka-jest-polka/emb005h>> (grudzie 2016).

Merkel: burka powa n przeszkod w integracji, wp.pl, <http://wiadomosci.wp.pl/kat,1356,title,Merkel-burka-powazna-przeszkoda-w-integracji,wid,18505394,wiadomosc.html> (grudzie 2016).

Merkel: niebezpiecze stwo min €, zagro enie terrorystyczne pozosta€, onet.pl, <http://wiadomosci.onet.pl/swiat/merkel-niebezpieczenstwo-minelo-zagrozenie-terrorystyczne-pozostalo/hwpwbmx> (grudzie 2016).

Niemcy: organizacje pozarz dowe ratuj migrantów na Morzu ródziemnym, onet.pl, <http://wiadomosci.onet.pl/swiat/niemcy-organizacje-pozarzadowe-ratuja-migrantow-na-morzu-sroziemnym/3cl0zrp> (kwiecie 2017).

Niemcy przed€ kontrolę granic. Mimo protestów innych pa stw Schengen, wp.pl, <http://wiadomosci.wp.pl/kat,1356,title,Niemcy-przedluzza-kontrolę-granic-Mimo-protestow-innych-panstw-Schengen,wid,18653462,wiadomosc.html> (grudzie 2016).

Niemcy: szef MSW zamierza przed€ y o kolejne miesi ce kontrolę granicy, onet.pl, <http://wiadomosci.onet.pl/swiat/niemcy-szef-msw-zamierza-przedluzyc-o-kolejne-miesiace-kontrolę-granicy/9brtk9> (grudzie 2016).

Niemcy wprowadzaj kontrolę na granicy Bawarii z Austri, wp.pl, <http://wiadomosci.wp.pl/kat,1356,title,Niemcy-wprowadzaja-kontrolę-na-granicy-Bawarii-z-Austria,wid,18620700,wiadomosc.html> (grudzie 2016).

Niemcy: Merkel za umowami z Egiptem i Tunezj ws. uchod ców, interia.pl, **Błąd! Nieprawidłowy odsyłacz typu hipertące.** (grudzie 2016).

Niemcy: Mniej migrantów, wi cej ataków na o rodki, interia.pl, <http://fakty.interia.pl/raporty/raport-imigranci-z-afryki/informacje/news-niemcy-mniej-migrantow-wiecej-atakow-na-osrodki,nId,2293525> (grudzie 2016).

Niemcy: Minister przedstawi€zasady dla imigrantów, interia.pl, **Błąd! Nieprawidłowy odsyłacz typu hipertące.** (kwiecie 2017).

Niemcy: zaostrozaj si nastroje wobec imigrantów, onet.pl, **Błąd! Nieprawidłowy odsyłacz typu hipertące.** (grudzie 2016).

Niemiecka policja ostrzega przed zamachowcami, wp.pl, <http://wiadomosci.wp.pl/kat,1342,title,950-tys-osob-ubiegajacych-sie-o-status-uchodzcy-zarejestrowano-w-UE,wid,18658826,wiadomosc.html> (kwiecie 2017).

Niemieckie statki ratownicze bezpieczne. Uratowano tysi ce uchod ców, interia.pl, <http://fakty.interia.pl/raporty/raport-imigranci-z-afryki/informacje/news-niemieckie-statki-ratownicze-bezpieczne-uratowano-tysiace-uc,nId,2383136> (kwiecie 2017).

Od y€spór mi dzy CSU a CDU o polityk wobec uchod ców, onet.pl, **Błąd! Nieprawidłowy odsyłacz typu hiperłącze.** (grudzie 2016).

Rok kryzysu migracyjnego. Jak dzi postrzegana jest polityka Angeli Merkel?, onet.pl, <<http://wiadomosci.onet.pl/swiat/rok-kryzysu-migracyjnego-jak-dzis-postrzegana-jest-polityka-angeli-merkel/yt3st4>> (grudzie 2016).

Szulz dla "FAZ": Europa rodkowa zostawiła Niemcy na lodzie, wp.pl, <<http://wiadomosci.wp.pl/kat,1356,title,Szulz-dla-FAZ-Europa-Srodkowa-zostawila-Niemcy-na-lodzie,wid,18506566,wiadomosc.html>> (grudzie 201).

Sprawozdanie z 14 pa dziernika 2016 roku w sprawie unijnej komunikacji strategicznej w celu przeciwdziałania wrogiej propagandzie stron trzecich, w: *Parlament Europejski*, <<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+REPORT+A8-2016-0290+0+DOC+XML+V0//PL>> (grudzie 2016).

Zamieszki z udziałem uchod ców i skrajnej prawicy w Budziszynie, wp.pl, <<http://wiadomosci.wp.pl/kat,141674,title,Zamieszki-z-udzialem-uchodzcow-i-skrajnej-prawicy-w-Budziszynie,wid,18506124,wiadomosc.html>> (grudzie 2016).